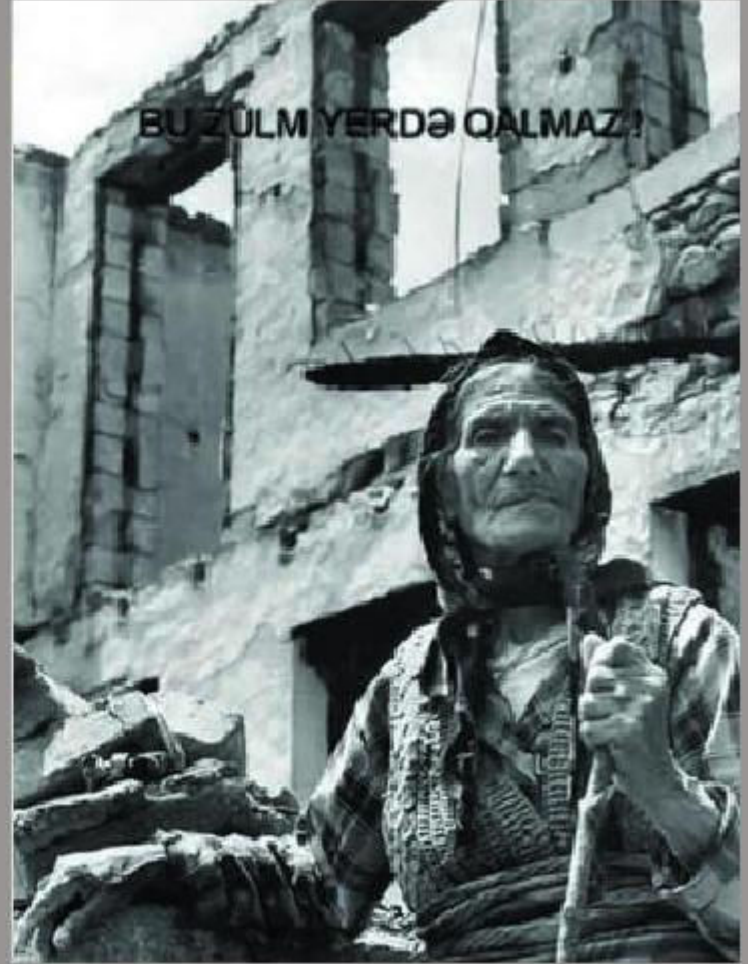

DİRƏNİŞsəsi

Azərbaycan
Milli
Dirəniş
Təşkilatı
"AMDT"

AZƏRBAYCAN DƏRƏLƏRİ BİTMƏYİNCƏ DİRƏNƏCƏYİK

Azərbaycan Öz Dilində Danışma Həsəti Çəkir

Azərbaycan Xocalı Soyqırımına Ağlayır

AMDT-enin Rəsmi Yayını

Mart 2007 Sayı 4 il 1

Bu sayıda:

• **Ön Söz**

Azərbaycan Xocalı Soyqırımına Ağlayır

• **Bildiri**

AMDT” enin Qanlı 20 Yanvar İldönümü Münasibət ilə Bağlı bildirisi

AMDT” enin Dünya Ana Dili Günü Münasibət ilə Bağlı bildirisi

AMDT” enin Xocalı Soyqırımının ildönümü münasibəti ilə bildirisi

• **Stratejik Araşdırma**

Türkiyənin Siyasi Tənlikləri (Müadilələri) Açısından Güney Azərbaycan Məsələsi

Kosova : Balkanların Yeni Dövləti

Avrupa Birliğı ve Mikro Milliyetçilik

• **بیانیه**

بیانیه تشکیلات مقاومت ملی آذربایجان در سالگرد سرکوب خونین 20 ژانویه باکو

بیانیه تشکیلات مقاومت ملی آذربایجان در رابطه با رویداد های اخیر کرکوک

بیانیه اول تشکیلات مقاومت ملی آذربایجان به مناسبت روز جهانی زبان مادری

بیانیه تشکیلات مقاومت ملی آذربایجان به مناسبت سالگرد فجایع خوجالی

بیانیه تحلیلی به مناسبت اعتراضات ضد آپارتایدی ملت آذربایجان در روز جهانی زبان مادری

گزارش آسمک از بازداشتها در آستانه روز جهانی زبان مادری

بیانیه کمیته مردمی دفاع از غرب آذربایجان در خصوص تحرکات اخیر اکراد

• **مقاله**

هفته ای که با هفت قیام سپری شد

یو. ائن. پی. او.دا نه لر اولدو؟

Güney Azərbaycan

diresist@gmail.com

direnisesi@gmail.com

AZƏRBAYCAN XOCALI SOYQIRIMINA AĞLAYIR

dirəniş səsinin REDAKTORU

Ermənilərin yüz ilə yaxın təcavüzünə məruz qalan Azərbaycan torpaqları, Azərbaycan tarixinin trajedisi kimi tarixin səhifələrinə və millətimizin hafizəsinə yazılmışdır. yüz illik Ermənilərin əsgəri saldırıları hansı proseslərdə tanımlana bilər. Yırtıcı Erməni Daşnak və Asala milisləri və yanı sırası Erməni ordusu nəyi amaçlamışdır ki Xocalıda keçən yüz ilin dramını səhnəyə çıxarır.

1828–1830 tarixləri arasında Çarlıq Rusiyasının təlaşları ilə İranda yaşayan Ermənilərin bir bölümü Azərbaycanın Qarabağ vilayətinin dağlıq bölgələrinə köç etdirildi. Ermənilərin Dağlıq Qarabağa köç etdirilmələri ilə başlayan Türk–Ermeni çatışmalarının nəticəsində bir qisim Azərbaycan Türkləri Qarabağı tərk etmək durumunda Qaldılar. Ermənilərlə yaşadıkları sorunlar üzündən Azərbaycan Türklərinin tarixdə ilk köç hərəkətləri də beləcə başlamış oldu. Ermənilərin “Böyük Ermənistanı” qurmaq üçün Azərbaycan Türklərini ilk planlı 1905–1907 illəri arasında gerçəkləşdi. Azərbaycan Türkləri daha sonra 1918–20 illərində Rus imperiyasının köməyi ilə Erməni və cilov təcavüzləri nəticəsində ikinci dəfə öz torpaqlarından köç etdirildilər.

1988 ilində silahlı çatışmaya keçən təcavüzkar Erməni ordusu və milisləri, Azərbaycan torpaqlarına göz tikən Ermənistan silahlı qüvvələrinin təcavüzü nəticəsində 1988 ilindən atəşkəsin yapıldığı 12 May 1994 tarixinə qədər Dağlıq Qarabağın tamamı da olmaq üzrə toplam 890 şəhər, kənd, qəsəbə Azərbaycan torpaqlarının % 20'sini işğal edilmişdir. Dağlıq Qarabağa da Azərbaycanlılar 2 şəhər, 1 qəsəbə və 53 kənddə məskunlaşmışlardı. Ermənistan silahlı qüvvətləri; 18 Fevral 1992'də Xocavənd'i, 25 Fevral 1992'də Xocalı'nı, 26 Fevral 1992'də Şuşa'nı, 18 May 1992'də Laçın'ı, 4 Aprel 1993'də Kəlbəcər'i, 23 İyun 1993'də Ağdam'ı, 24 Avqust 1993'də Fizuli, 27 Oktyabr 1993'də Zəngilan'ı, 26 Avqust 1993'də Cəbrayıl'ını, 31 Avqust 1993'də Qubadlı'nı işğal etmişlərdir.

Xocalı

Tarix, 25 Fevral 1992. Aradan tam 15 il keçdi. Ağır silahlarla təchiz olmuş Ermənistan Silahlı qüvvələri, 366. Rus Alayının da dəstəyini alaraq, Xocalıya bir gecə yarısı vəhşicəsinə təcavüz etdi.

Şəhərdə yaşayan 3 min Azərbaycanlı yataqlarındaydı . Gözlərini açdıqlarında ölüm qusan silahlarla qarşı qarşıya qaldılar. İnsanlığın dışında olan bir soyqırımı bir insanlığa qarşı olan böyük cinayət. Tam 613 günahsız və sivil insan vəhşicəsinə öldürülmüşdü. Bunların 106 sı qadın və 83 ü də uşaq olmuşdu. Ermənilər, 487 Azərbaycanlıni ağır yaraladılar. 1275 insan əsir alındı. Şəhərin sadəcə üçdə biri Xocalı dışına qaça bilməmişdi. Fevral soyuğunda buz kimi qarlı dağlar yoluna qaçan Xocalılar Erməninin kin-küdurətli güllərindən belə qurtarsalar da küləyin şiddətindən qaça bilmədilər. Hazır ki yüz ilin dramı baş vermək dəydi və dünyanın qulağı kar olmuşdu.

Həmən bu gündə dünyanın Ermənipərəst və Ermənini yapdığı soyqırımına Dəstək verən dövlətləri Qarabağda və Xocalıda baş verən cinayətlərin tanınması və tanınmasından da belə yan keçirlər. Ermənipərəstlər, tamamən savaşı şəraitində meydana gələn olayları 93 il sonra xatırlayıb, Türkiyənin üzərinə qullanırkən, sadəcə 15 il öncə dünyanın gözü önündə yaşanan, hələdə 1 milyon qaçqının yurdundan çıxarılması ilə davam edən soyqırımı, insanlığın vicdanına sığışmayan təcavüzü gərməməkdədir.

birləşmiş millətlər təşkilatı , 29 İyun 1993'də "Ermənistanın beynəlxalq hüquq əsaslarını heçə qoyan təcavüzkar və yayılmaçı tutumunu qınayan " bir qərar aldı. Minsk Qrupu 1996'da Ermənistanı qınayıb, Azərbaycanın torpaq bütünlüyünə sayğı göstərilməsini istədi. Son olaraq Avropa Şurası vəkillər Məclisi Siyasi İşlər Komissiyası üzvü David Atkinson'un, 2 il öncə hazırladığı raportda, "nizami əməliyyat və yaygın etnik düşmənliklər, fərqli etniklərin qovulmasına və sonucda mono-etnik(tək-irq) bölgələr təşkil olmasına nədən olmaqdadır. Bu durum etnik təmizlik qavramına bənzəməkdədir" qeyd oldu.

dünyanın təsbit etdiyi, ancaq gərəyin yerinə gətirmədiyi bu qərarlara da dayanaraq Qarabağ və Xocalı məsələsində " Xocalıda soyqırımı yapılib, Qarabağ işğal olub " qərarların alınmasında əvvəlcə bütün dost və qardaş ölkələrin parlmanında sonrası dünya türklərinin lobbilərinin işbirliyi əsasında bütün ölkələrin parlmanında tanınması və təsdiq olmasını amaqlamaq gərəkir. Belə olduğunda Erməni azğınlıqları və dəstəklilərinə ciddi və anamlı bir cavab verilmiş olur.

Ayrıca bir milyondan artıq dağlarda və çöllərdə kütü vəziyyətdə yaşayan Qarabağlı və Xocalılı vətəndaşlarımızın durumunu incələmək üçün beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən incələmə komissiyonu

hazırlanmalıdır. Qaçqınların bir gününün gedişatı aydın-açıq sənəd kimi dünya ictimaiyyətində nəyin nə olduğunu bir parçasını anlada bilir.

Bu gün Ermənilərin böyük Ermənistan iddiaları və Bөрümüzdə Kürdlərin böyük Kürdüstan lafları hər gündən artıq bölgə türk dövlətlərinin ayıq olmasını istər. Qarabağ ürəyimizin tərən noqtası və damarımızın axan qanıdır. Qarabağsız qalmış ürəklər yalnız murdar Ermənilərin Azərbaycan torpaqlarından qovulması ilə və Qarabağ torpaqlarının azad olması ilə sevinə bilər.

Qarabağda axan qan yerdə qalmaz. Qarabağda Erməni cinayətləri cavabsız qalmayacaq.

Azərbaycanın Böyük Millətinə Müraciət “Qanlı 20 Yanvar İldönümü Münasibət ilə Bağlı ”

Şərəfli Azərbaycan Milləti*

Bu il 17 ildən sonra yenə milli qurtuluş və azadlıq yolunda ki şəhidlərin 20 yanvar xatirəsini anırıq. Həmən şəhidlər ki öz qanlarının bahasına quzey azərbaycanın milli şərəfi və namusunu geri aldılar. Bu özveriliklər sonucunda torpağımızın quzeyində mübarək dövlətimiz və milli hökumətimiz bir daha yarandı.

85 il öncə Bolşevik və sosialist teatrının heyranları olan kremlinin sərkərdələri və daxili satqınlar buyruğu ilə Məmməd Əmin Rəsulzadə başçılığı altında qurulan milli Azərbaycan dövlətini acımasızcasına yırtıcı qızıl ordu qəddarları tərəfindən çökməyə məruz qoydu.

Azərbaycan millətinin diləyi və istəklərindən bəslənən milli və tam dünyada keçərli bir dövlətini sınıxa çıxaranlar 70 ilə yaxın islav şovininin sosialist ideyaları altında azərbaycan milləti gövdəsinə ən dərin yaranı vurdular ki rus millətinin siyasi və milli mutluluğunu qazansınlar.

Rusun 70 illik azərbaycan millətinə və aydınlarına diktə etdiyi repressiyalara baxmayaraq, milli mücadilə quzey Azərbaycanın damarlarında axmadan bir anda belə olsun diyə durmadı. Həmən mücadilə illəri minlər Azərbaycan millətçi, müsavətçi fədaisi milli dirənişi yönəltmişdilər.

Sonunda 1990 da sovet sosialist birliyi adında olan millətlər zindanının çürümüş dirəkləri yığıqlığa uğradı. Torpağımızın Quzeydə Milli mücadilə mərhum ə.əlçibəy rəhbərliyi altında yüksək düzeydə irəliləyirdi. Azərbaycanın 70 illik neftini və sərvətini Sümürgəyə alan Rus–islav şovinizmi, arzu sarayının yıxılmasına şahid ola bilmirdi. 1990 inci il 20 yanvar gecəsində yenə tarix bir daha təkrar oldu. Qızıl ordunun tankları satqın iqtidar sərxoşlar yardım ilə Azərbaycan milləti və fəallarını aparteidin kin küdurət güllələrinə tuşlayıb və minlər günahsız insanın qanını amansızsa axtmasından da belə çəkinmədilər.

16 inci il dönümü münasibət ilə Quzey Azərbaycanın milli istiqlaliyyəti və bağımsızlığı uğrunda sonsuz və ölümsüz qara yanvar şəhidlərinin xatirəsini anırıq.

**AZƏRBAYCAN
MİLLİ DİRƏNİŞ TƏŞKİLATI
(AMDT)**

**GÜNEY AZƏRBAYCAN
17 YANVAR 2007**

..... **Bildiri**.....

**Azərbaycan Milli Dirəniş təşkilatının
“Dünya Ana Dili Günü Münasibət ilə Bağlı bildirisi”**

Şərəfli Azərbaycan Milləti*

Dünyada çox millətlər öz milli varlıqlarını qorumaq üçün milli savaşa və milli dirənişə doğru gedən yolları və yapıqları düzənləmişdirlər. Banqladeş milləti də öz milli-siyasi haqlarının əldə edilməsi uğrunda böyük səviyyəli mücadilə sürəcinə girmişdir ki həmən mücadilələr sonucunda, o zəfər günləri Banqladeş millətinin tarixi dönüş noxtası kimi qeyd edilir. əldə edilən zəfərlər Banqladeşin ürəkli və cəsəətli mübarizlərinin qanının bahasına qurtulsa da 21 fevral günü benqal fəalları

tərəfindən keçirilən ana dili münasibəti ilə Pakistanın assimilyasiya siyasətinə qarşı aksiyada bir neçə fəallın şəhid olması milli hərəkatın yürüşünü yüksək səviyyəyə daşdı.

YUNESKO tərəfindən 1999 da 21 fevral günü rəsmiyyətə tanındıqdan sonra hər il bu gündə azad və demokratik ölkələrdə dünya ana dili gününə bağlı özəl törənlər ana dilini əzizləmə münasibəti ilə keçirilir.

Nə yazıq ki İranda başqa sivil ölkələrdən tamamilən fərqli olaraq Fars şovinizminin irqçi düşüncələrinin hörümçək tellərində əsir düşən millətlər, ilkin haqlarının başında gələn ana dillərində təhsil almalarına yasaqlamalar qoyulmuşdur və zaman–zaman ana dili ilə bağlı hər hərəkatı ağır zərbələr ilə yatırmışdır.

Azərbaycan milləti 80 il aşırı irqçi və cinayətkar Paniranist və Panariyaist axımlarının yatır–pasdır tutumları altında öz tarixi, iqtisadi, ictimai, siyasi və tərbiyə imkanları yıxıq və düşük duruma gəlmişdir. İranın belə faşisti tutumları altında türk diyə bir varlığın tamamilən məhv olası amaçlanmışdır.

Azərbaycan milləti keçən illərdə öz milli haqlarını əldə etmək üçün böyük etirazları və hərəkatları keçirmişdir. Eləcədə bu hərəkatların alt yapıqlarının bir təmali, ana dilinin öyrənilməsinin azadlığı belə olsa da, Fars şovinistinin insan haqlarına zidd qüvvələri bütün var gücü ilə dirənən millətimizə qarşı heç hərbdən vaz keçməmişdir.

bu il 21 fevral, uluslararası ana dili günü münasibətlərini bir halda ağırlamasını keçiririk ki Güney Azərbaycanda may ayının kütləvi qalxınmalarını yatırmaq istəyən Fars şovinizminin əsgəri və əmniyyəti qüvvələri, Azərbaycan millətinin günahsız oğulları üstünə atəş açma nəticəsində 20 dən artıq şəhid Ana vətən uğrunda qurban oldu. Minlər milli fəal öz haqını müdafiə etməkdən dolayı həbsə alındı. Şəhidlərimizin və dustağa alınan fəalların Fars hökumətin yanında tək cə suçu Türk millətinin milli–siyasi müqəddəratı Azərbaycan millətinin hüzurunda görmək və Ana dilini müdafiə etməkdir.

Ana vətənin özgürlüyü uğrunda qanı torpağımızı qızaran şəhidlərin xatirəsini anaraq və bütün Şovinizm belini sındıran iradəli milli hərəkatın cəsəətli milli–siyasi məbuslarına Azadlıq diləyi ilə bildiririk ki:

Azərbaycan milli dirəniş təşkilatı(AMDT) Azərbaycan millətinin milli haqlarını əldə edincə milli dirənişin ideyaları üzərində dirənəcəkdir. 21 fevral, uluslararası ana dili günündə hər növ sivil və demokratik səviyyədə etirazın keçirilməsini özünə və Böyük və şərəfəli Azərbaycan millətinə vaz keçilməz haqq kimi görür.

Azərbaycan milli dirəniş təşkilatı(AMDT) Azərbaycan millətinə müraciətində istəyir, uluslararası ANA dili gününün aksiyalarına qatılmaqla öz etirazlarını İranın aparteid siyasətlərinə bildirsinlər.

Ana dilində təhsil alma hər Azərbaycanlının danılmaz haqqıdır.

Yaşasın uluslararası Ana dili günü Yaşasın milli-Ana türk dilimiz

**AZƏRBAYCAN
MİLLİ DİRƏNİŞ TƏŞKİLATI
(AMDT)**

**GÜNEY AZƏRBAYCAN
17 YANVAR 2007**

Azərbaycan Milli Dirəniş Təşkilatının(AMDT) Xocalı Soyqırımının ildönümü münasibəti ilə bildirisi

Şərəfli Azərbaycan Milləti*

1992 ilinin 26 fevralı Azərbaycan milləti tarixinin ən hüznü və kədərli günüdür. Ana yurdumuzun quzeyi, bağımsızlığından bir il sonra bir halda ki rəhmətlik Ə.Elçibəyin milli dövləti Rus sümürgəliliyindən qalan iqtisadi-ictimai problemlərlə və içəridə Rusa və İrana aid milli dövləti yıxmağa çalışan qüvvələrlə əlbəyaxa olmuşdu aşırı irqçi DAŞNAK, HIÇKAK və ASALA milisləri, Ermənistanın ordu yanı sırasında Xocalını neçə gün əsgəri mühasirəyə aldıqdan sonra işğal etdilər.

Bu acı və kədərli gündə Dünya ictimaiyyəti xocalıda baş verən cinayətlər qarşısında və Beynəlxalq qurumların amaclı susmalarını gördükdə utanır. bu gündə minlər Bati Azərbaycan (Urmu, Salmas-xoy) türkünün qatili olan cinayətkar Marşimon övladları Şuşa, Laçın və Xocalıda türkcə və türk övladına kin-küdurətli süngülərini, Azərbaycan ana və qızlarının ürəyinə taxdılar.

Kiçik yaşlı günahsız Azərbaycan uşaqları yırtıcı Daşnakların güllələrinə tuşlandılar. Analar övladlarını və namuslarını qorumaq üçün dağlara doğru qaçdılar və qışın o canı yaxan soyuğunda dağlara da donub ölməyi namusun ləkələnməsindən üstün seçdilər. Ermənistanın xocalıda cinayətlərinin Sənədli görüntüləri hər ayıq və azad vicdanlı insanın içərisinə od çəkə bilir.

14 il Qarabağın və Azərbaycan türklərinin soyqırımından ötürsədə hələlik siyasi və iqtisadi güclərin çıxarları uğrunda Qarabağda və Xocalıda baş verən cinayətlərin çox bölümü gizli qalmaqdadır. İranın islamiyyət və şialilik harayları ki dünyanın qulağını kar edibdir və Livan(lübnan), iraq, əfğanistan, Bəhreyn ölkələrində şia qardaşlarım diyə sinə gərmələri yanında başqa islamı ölkələr içərisində islamiyyətin liderliyini axtaran İran, həmən Qarabağda və Xocalıda cinayət baş verən

illərdə nə tək cə məsələdən yan keçdi bəlkə həm o gün və həm bu gün işğalçı və türk–müsəlman qıran Ermənistanın yanında durdu.

İranın Fars şovinizmi Ermənistana maddi və mənəvi yardımlarının və himayələrinin yüksək səviyyədə genişlənməsindən və artmasından şaşıran Ermənistan prezidenti Koçariyan, İran və Ermənistan arasında ki əlaqələri belə ifadə edə bilmişdi: İran Ermənistanın Azad dünyaya Açılan qapısıdır. İran bizim böyük qardaşımız və mənim ikinci vətənimdir ki bizi heç zaman tək buraxmayacaqdır.

Azərbaycan müsəlman türkülərin soyqırırma məruz qalmasını dəstəkləyən dövlətə və rejimə ən utandırıcı və çirkin dosyadır ki onun vay islam səsi İndoneziyanın urmanlarına, Avropanın modern kafişaplarına və Afrikanın quruluqlarına qədər getmişdir. Hər gün minlər qapısı möhürlü uzun arabalar İran sınırlarından Ermənistana doğru yüklənir, minlər megawatt saat elektrik enerjisi Ermənistana təqdim olur, milyonlar Metre Küp qaz ixrac olur saqın ki türk–müsəlman torpaqlarının işğalçıları və cinayətkarları soyuğun dərdini çəksinlər.

Azərbaycan Milli Dirəniş Təşkilatı(AMDT) işğal olunan Qarabağın və Xocalının məzlum şəhidlərinin bu gündə xatirəsini anaraq İran dövlətinə son və qəti olaraq Ermənistana utanmaz–utanmaz himayələrinin kəsilmə qərarına gəlməni istəyir. Azərbaycan milləti və onun Milli dirənişi Qarabağın işğal olunmuş torpaqlarının azad olunmasınadək qərarlıdır və bir anda belə olsun bu qərarın susmasına imkan verməyəcəkdir. İşğalçı Ermənistana iqtisadi və maliyyə yardımların davamı İran dövlətinə gələcəkdə ciddi zərərləri olaraq Azərbaycan milləti tərəfindən heç zaman bağışlanılmayacaqdır.

**AZƏRBAYCAN
MİLLİ DİRƏNİŞ TƏŞKİLATI
(AMDT)**

**GÜNEY AZƏRBAYCAN
26 FEVRAL 2007**

Türkiyənin Siyasi Tənlikləri (Müadilələri) Açısından Güney Azərbaycan Məsələsi

AMDT-enin DIŞ KOMİTƏSİ
Stratejik Araşdırma Qolu

Güney Azərbaycan Milli Hərəkatı və Azərbaycan Türkcülüyü açısından Türkiyənin önəmi çox böyükdür. Türkiyə istər siyasi, istər ekonomik və istər əsgəri baxımdan Türk Dünyasının en böyük və en güclü ölkəsidir. Uzun illər Türkiyə dünyada Türklüyün tək təmsilçisi olmuşdur və bu gün belə dünyada böyük ölçüdə Türk adı Türkiyə ilə eşit tutulmaqdadır. Batı Türklüyünün iki ana parçası olan Azərbaycan və Türkiyə coğrafi olaraq yan yana olduqlarından jeopolitik olaraq bir-birlərinə çox önəmlidirlər. Azərbaycan Türkiyənin Türk Dünyasına çıxış yolu ikən Anadoluda Azərbaycanın açıq dənizlərə və Batı dünyasına açılan qapısıdır. Azərbaycan və Türkiyə millətləri Oğuz Türklərinin soyundan gələrək Türk toplumlarının içində ən yaxşı bir-birinin dilini anlaya bilməkdədirlər. Bütün problemlər və çətinliklərə rəğmən Türkiyədə Türk milliyyətçiliyi üzərinə qurulan bir dövlət var və diş Türklərə dəstək qonusu keçən 100 il içində Türkiyədə ən çox tartışılan qonulardan olmuşdur.

Bütün bu gerçəkləri bir arada diqqətə aldıığımız zaman Türkiyənin Güney Azərbaycan Milli Hərəkatı və Azərbaycan Türkcülüyü açısından həyati dərəcədə önəmli olduğu sonucuna varmaq çox rahatdır. Bu nədən ilə Türkiyəni hər yönü ilə tanımaq, Türkiyənin potensiallarından nə şəkildə yararlanmağı bilmək və Türkiyə Cümhuriyyətinin keçən 80 il içində uyguladığı doğru və yanlış politikalarından dərns almaq Güney Azərbaycan Milli Hərəkatının ən önəmli məsələlərinin biri olmalıdır.

Bu doğrultuda, yurd içində Azərbaycan Milli Hərəkatının nəzəriyyə və dinamik potensiala sahib olan və öndə gələn təmsilçilərindən olan “Azərbaycan Milli Dieniş Təşkilatı” bu zərurəti hiss edərək dünya və bölgə güclərinin içində “Qardaş Vətən” Türkiyə’yə xüsusi önəm verməkdədir. Bu yazıda başlıqdan da anlaşıldığı kimi Türkiyənin siyasi dngələri baxış açısından Güney Azərbaycan məsələsinə baxmaya çalışaraq Türkiyədə Güney Azərbaycana olan baxışı təşkilatın üyələrinə və

Azərbaycan Aktuallarına aydınlatmaya çalışacağıq. Bu mənzur üçün de Türkiyənin siyasi dəngələri və durumunu iç və dış olmaq üzere iki bölümde incələyəcəyik.

Türkiyənin İç Siyasi Dəngələri Və Güney Azərbaycana olan Ümumi Baxış

Günümüz Türkiyəsində siyasi görüşlər və bu görüşlər üstündə qurulu olan qurumlar, partiyalar, təşkilatlar və sivil toplum örgütlərini (NGO'lar) dörd ana bölüme ayıraq mümkündür:

- **Dinçi (İslamçı) Axım**
- **Sol (Kommunist - Sosialist və Sol ulusalçı) Axım**
- **Milliyətçi Axım**
- **Ordu**

Bu dörd ana bölümün dışında radikal bölücü Kürd və aşırı yıxıcı islamçı yeraltı örgütlər vardır ki Türkiyənin iç siyasi dəngələri baxımından bizim bu yazımızın mövzusuna daxil deyildir və ayrıca bir araşdırmada ələ alınmalıdır. Yalnız Kürd məsələsi Türkiyə dış politikasının Güney Azərbaycan tavrında əsas rol oynadığından dış politika bölümündə bu qonuya dəyinəcəyik.

Bir de bu mövzuya diqqət çəkmək lazımdır ki ümumiyyətlə Türkiyədə Güney Azərbaycan haqqında bir bilgisizlik və xəbərsizlik atmosferi hakimdir. Ümum xalq genəldə Güney Azərbaycanı tanımır və Azərbaycan deyincə çox Azərbaycan Cümhuriyyəti və Əliyevlər ağla gəlir. Adını çəkdiyimiz dörd siyasi dəngə ünsüründə də (ordu da daxil olmaq üzrə) Güney Azərbaycan haqqında ciddi bir bilgi əskikliyi vardır.

Türkiyə əfkarı ümumisi Güney Azərbaycanı ya tanımır ya da İran pəncərəsindən baxaraq “İran Azəriləri”ni! İranla bütünləşmiş bir topluluq olaraq görür. Yalnız içəridə Milli Hərəkətin kütləvi hərəkətlər orta qoymasından sonra və Türkiyədəki genəlliklə Güneyli öyrəncilərdən olan Milli Hərəkət fəallarının əməkləri sayəsində Güney Azərbaycan qavramı və Azərbaycan Milli Hərəkəti son illərdə oda məhdud şəkildə mediaya daşınmaya başlamışdır.

İçəridən gələn xəbərlərin Türkiyə mediasında yansımaması və ya az yansımaları isə əsasən Türkiyədəki Amerika düşmənliyi və Kürd bölücülüüyündən qaynaqlanmaqdadır. Bu nədənləri yazımızda aydınlatmaya çalışacağıq.

Dinçi (İslamçı) Axım

Bu günün Türkiyəsində hər nə qədər rejim Türk milliyətçiliyi üzərində qurulu olsa da islamçı partiya və təşkilatlar xalq tərəfindən ən çox dəstəyi görməkdədirlər. Günümüz Türkiyəsində islamçı hərəkətlərdən yana böyük bir əfkarı ümumi var. Bu qədər geniş bir islamçı dabanın ortaya

çıxmasının nədənlərini araşdırmaq bu yazının qonusunu aşar, yalnız qısaca toxunmaq istəsək demək lazımdır ki keçmiş səksən ildə din əleyhinə icra olunan bəzi yanlış politikalar bu durumun meydana gəlməsinə səbəb olmuşdur. Bu qonuda özəlliklə bizim almamız gərəkən çox böyük dərslər var.

Türkiyədə çox sayda islamçı partiya və quruluş vardır. İlimli islamçılığı Adalet və Kalkınma Partiyası (AKP) təmsil edir ki bu gün iqtidardadır və geniş sayıla biləcək bir dəstəkçi cəmiyyəti də vardır. Yaxınlaşan seçimlərdə AKP'nin bir miqdar azalmayla yenə de yüzdə 25 ilə 30 oy alması gözlənilir. Radikallıq dərəcəsinə görə daha sonra ki sıralarda Səadət Partiyası, Nurcu Cemaeti və Süleymançı Cemaeti kimi quruluş və ya cemaətlər yer alır. Süleymançıların son dərəcə aşırı və Taliban islamına bənzər bir dini görüşləri var. Bu dini axımların içində bəzən xəfif bir Türkçülük görünür. Qarşı nöqtədə də bəzi Türkçü quruluşlarda da dinçi katagorisinə girebilecek edər qoyu bir din teessübü var. Bunların ən bariz örnəyi Böyük Birlik Partiyası (BBP) dir.

Dinçi kəsimin genəldikdə Türklüyə önəm vermədiyindən Azərbaycana da özəl baxışları yoxdur və Azərbaycanı sadəcə İslam Dünyası qalibində dəyərləndirməkdədirlər. Bu kəsim bəzən şiə – sünnilik məsələsindən dolayı Azərbaycanı antipati ilə də qarşılaya bilər.

Amerikanın bölgədəki etkinliyindən doğan Amerika düşmənliyindən dolayı günümüz Türkiyəsində ciddi bir İran səmpatisi ortaya çıxmışdır bu səmpatini dinçi kəsimin arasında da ciddi şəkildə hiss etmək mümkündür. Bu nədənlə otomatikman olaraq Güney Azərbaycan davası bu kəsimin gözündə məşruyyətini itirir. Türkiyə toplumunun haradasa yüzdə 30 ilə 40'ının və hətta bəlkə də daha çoxunun Türk soylu olmadığını və bu Türk olmayan ünsürlərin dinçi çevrələrdə ciddi anlamda ağırlıq sahibi olduğunu da göz önündə bulundurduğumuzda dinçi kəsimin bu tutumunun anlaşılması daha da rahat olacaqdır. Qısacası diyə bilərik ki genəl olaraq AKP hökuməti də daxil olmaq üzrə Türkiyənin dinçi kəsiminin Türklük və dolayısıyla Azərbaycan dərdi yoxdur və hətta bəlli durumlarda bu davaya qarşı da çıxma bilər.

Sol (Kommunist Sosialist və Ulusalçı Sol) Axım

Əfkarı ümumi dəstəyi açısından Dinçilərdən sonra ikinci sırada yer alan sol axım öz içində Kommunist–Sosialist və Ulusalçı Sol olmaq üzrə iki əsas qolda ayrılır.

Kommunist–Sosialist partiya və təşkilatlar xalq arasında olduqca az oy dabanına sahibdirlər və daha çox bilim yurdlarında öyrəncilərin arasında nüfuzları vardır. Türkiyə Kommunist Partiyası (TKP) və İşçi Partiyası bu görüşün öndə gələn təmsilçiləridir. Bu partiyalar hər nə qədər xalqların özgürlüyü və qardaşlığından danışsalar da bu mövzuya çox da önəm verməzlər və əsasən işləri Amerika və Batı

(İmperializm) düşmənliyidir. İndi bu nədənə də düşmən düşməni dostdur məntiqindən yola çıxaraq son zamanlarda ciddi bir İran dostu olub Güney Azərbaycan məsələsinə soyuq baxmaqdadırlar.

Ulusalçı Sol da əsasən Cümhuriyyətçi Halk Partiyası (CHP) və daha sonra ki sıralarda Demokratik Sol Parti (DSP) kimi partiyalardan təşkil olur. Bu görüşün daban oyu Ələvi Türklərindən və çoxunluqla Türkiyənin batısında ki böyük şəhərlərdə yaşayan laik sünni Türklərdən təşkil olmaqdadır. Ulusalçı Sol Türkiyə milliyətçiliyi yapar və Türklüyü Türkiyəlilik çərçivəsində tanımlar. Bu görüşün mənsubları Türkiyənin dışındakı Türklərə ilgi göstərməz və onun yerinə Türkiyə Cümhuriyyətinin sınırları içində doğulan hər kəsi Türk sayar. Yani onlara görə Türklük bir soydan daha çox bir vətəndaşlıq bilincidir. Bu düşüncənin təməl daşıyıcıları olan Ələvi Türkləri Azərbaycan Türkləri ilə məzhəbi inanc, danışq şivəsi, ədəbiyyat və boy (el) mənsubiyyəti anlamında haradasa eynidirlər. Ancaq tarixləri boyunca sünni Türklər tərəfindən davamlı bir basqıya məruz qaldıqları səbəbi ilə ümumi şəkildə sol düşüncə tərzini mənimsəyiblər və hər hansı bir milliyətçi hərəkətə şübhə ilə baxırlar. Dolayısıyla ən azından indilik Ələvi Türklərinin Güney Azərbaycan davasında olumlu(müsbət) tutum sərgiləmələrini gözləmək əbəslikdir. Yalnız bilmək lazımdır ki uzun zamanda Əlevi Türkləri Azərbaycan Türklüyü ilə Anadolu Türklüyü arasında yixılmaz bir körpü ola bilərlər.

Ulusalçı Sol görüş də əsasən Amerikanın bölgədəki varlığından doğan Kürt sorunu və Türkiyə torpaq bütünlüyünün pozulması qayğısı ilə kəsinliklə İranın dağılmasından yana deyildir. Bu görüşü mənimsəyən quruluşlardan bugünkü şərtlərdə İran Türklüyünə mühtəməl bir olumlu tutum gözlənə bilərsə də Güney Azərbaycanın bağımsızlıq davasına hər hansı bir yaşıl işığın yanması olası görünmür.

Milliyətçi (Türkçü) axım

Türkiyədəki Türk milliyətçiliyi haqqında ayrıca bir yazı yazmaq və məsələni ətraflıca araşdırmaq lazımdır çünki bu məsələ Azərbaycan Türkçülüüyü və Azərbaycan Milli Hərəkəti açısından son dərəcə önəmli və həyati bir məsələdir. Gələcəkdə bu qonu ayrı bir yazıda müstəqildən ələ alınacaqdır. Yalnız bu yazımızda bu məsələyə qısaca da olmuş olsa yer vermək niyyətindəyik.

Gerçək budur ki bu gün Türkiyədə Türkçülük ciddi bir ideoloji böhran dönəmi keçirməkdədir. Bir zamanlar Türkiyə Cümhuriyyətinin quruluş fəlsəfəsi olan Türk milliyətçiliyi daha sonra əsir Türkləri qurtarma və kommunizm yayılmacılığına qarşı Türkiyənin torpaq bütünlüyünü qoruma görevini öhdəsinə almışdır və başarılı da olmuşdur. İstər cümhuriyyətin quruluş dönəmində istər daha sonra sovetlərin dağılmasına qədərki dövəmdə Ülküçü Hərəkət adı ilə bilinən Türk milliyətçiliyi axımı

həqiqətən təqdirə dəyər müvəffəqiyyətlər əldə etmiş və Türkçülük adına böyük bir tarix yazmışdır. Atatürkdən sonrakı Türkçülüynün ən bariz özəlliklərindən biri dinə ağırlıq vermə faktoru olmuşdur. 1950'lərdən etibarən ortaya çıxan Türk-İslam Sintezi bu gün belə etkinliyini qorumaqdadır.

Sovetlərin dağılmasından sonra kommunizm təhlükəsinin ortadan qalxması və əsir Türklərin də nə şəkildə olursa olsun bağımsız olması ilə Türkiyədə Türkçülük ideolojik boşluğa düşmüşdür. Bu ideolojik boşluq bir çox dəyərli və səmimi insanların milliyyətçi quruluşlardan ayrılmasına və zaman içində milliyyətçi quruluşların bəzi yasadışı işlərə bulaşmasına nədən olmuşdur. Özəlliklə bilimyurdularında ki gənclik qollarının yanlış yönətimi sayəsində bu gün harandasa Ülkücü kəlməsi cahil və qaba kəlmələri ilə eyni anlama gəlməkdədir.

Bu gün Türkiyədə Türkçülük Milliyyətçi hərəkat Partiyası (MHP) və daha sonrakı sıralarda Böyük Birlik Partiyası (BBP) kimi partiyalarla tanınmaqdadır. Ən böyük milliyyətçi quruluş olan MHP partiyası sünneti olaraq bir %7-8 ilə 10'luq oy dabanına sahibdir. Bu partiya keçən seçimlərdə lazım olan oyu toplaya bilməyib və məclisə girə biləmişdi (Türkiyədə bir partiyanın məclisə girə bilməsi üçün ən az %10 oy alması lazımdır). Yalnız gələcək seçimlərdə MHP'nin son vaxtlarda demokrat üsularını milliyyətçi düşüncələri kimi eyni yerdə dəyərləndirmələri(Milliyyətçi olmayan demokrat ola bilməz, demokrat olmayan milliyyətçi) sonucunda %10'luq səddi aşib məclisə girməsi gözlənilir. MHP'nin bu oy qazanması partiyanın özündən asılı olmayıb ölkənin genəl durumundan qaynaqlanmaqdadır. Genelde PKK ve Qıbrıs meselesi kimi milli sorunların gündəmdə olduğu zamanlarda xalqın milliyyətçi duyğuları təhrik olub MHP kimi milliyyətçi söyləmli partiyalara oy vermələrinə nədən olar.

Əslində hər nə qədər də Türkiyədə Türkçülük sadəcə MHP və BBP partiyaları ilə tanınsa da bu partiyaların dıışında da belli bir milleyətçi kitlə(cəmiyyət) vardır. Bu kitlə daha gerçəkçi və daha çağdaş bir kitlədir. Bu kitlə bəzən Yeni Türkçülük Dalğası adı ilə anılır. Yalnız bu kitlə hələ olduqca kiçikdir və hər hansı bir orqanizasyona sahib deyildir. Ancaq belə nəzərə gəlir ki bu kitlə də böyümə və orqanizə olma potensiyası vardır.

Gerçək budur ki bu gün Güney Azərbaycanda var olan Türkçülük Türkiyənin bğünkü mühafizəkar, dinçi və durqun milliyyətçiliyinə deyil Atatürk dönəmində ki laik, qurtuluşçu, devrimçi və dinamik milliyyətçiliyinə bənzər.

Türkiyədə ki milliyyətçi kəsimin qalib atmosferin də Türk Dünyası və Diş Türklər qonusu çox tartışılan bir mövzudur və əsasən bu mövzu və ya başqa adı ilə Turançılıq Türkiyə Türkçülüynünün təməl söyləmlərindəndir. Bu çərçivədə ideolojik olaraq Azərbaycana yaxlaşım olduqca olumlu və yaxşıdır. Ancaq taktik yetərsizliyi ilə bərabər Amerika düşmənliliyi, Kürd məsələsi və Türkiyənin

torpaq bütünlüyü mövzusu Ulusalçı Solda olduğu kimi Milliyyətçi kəsimdə də Güney Azərbaycan davasına mənfi təsir qoyur. Bölgənin bugünkü şərtlərində indilik Türkiyənin Türkçü kəsimi İranın torpaq bütünlüyünü var gücü ilə savundur. Bu çərçivədə İran Türkçülüynə sempati ilə baxan Türkiyə Türkçülüynü Güney Azərbaycanın bağımsızlıq mücadiləsinə soyuq yanaşır.

ordu

Ordu Türkiyədə ən etkin(təsirli) siyasi güc mərkəzlərindən və hətta bir çox fikir sahibinə görə Türkiyənin dərin dövlətidir. Yalnız ordu məsələsi olduqca qarışıq və incə bir məsələ olduğu üçün bu qonunu ayrıca bir yazıya buraxırıq və bu qədərində kifayət edirik ki:

Ordu hələ də Türk milliyyətçiliyi və Atatürkçülük anlayışını böyük ölçüdə qoruyur və hələ də Türkiyədə ən önəmli güc mərkəzlərindən biri və bəlkə də ən güclüsüdür. Yapılan anketlərə görə ordu xalqın ən çox güvəndiyi qurumdur. Fəqət ordunu etkisiz halə gətirmək və iflic etmək üçün çox ciddi çalışmaların cərəyanda olduğu hiss edilir. Türkiyənin içindən və dışından Türk ordusunun üstündə çox ağır basqılar var. Özəlliklə AB ölkələri ordunun siyasi etkinliyindən olduqca rahatsızdırlar və nə olursa olsun ordunu Türkiyənin siyasət səhnəsindən silməyə çalışırlar. Halbuki ordu laik və Atatürkçü cümhuriyyətin habelə Türkiyə torpaq bütünlüyünün əsas qurucusudur. Çox böyük ehtimalla ordunun siyasət səhnəsindən silinməsi cümhuriyyətin çöküşü və Türkiyənin parçalanması ilə sonuclanacaqdır. Bu işə istər Anadolu Türklüyü istərsə de Azərbaycan Türklüyü açısından tam bir faciə anlamına gəlir.

Odunun içində Güney Azərbaycan məsələsinin yetərinçə bilindiği zən edilmir. Ordu zabıtləri içində bezi yetkinlilərin Güney Azərbaycan Bağımsızlığı məsələsinə şəxsi maraq olsa da qurumsal olaraq ordunun necə bir siyasət izləyəcəyinə dair rəsmi və ya qeyri rəsmi hər hansı bir fikir bildirilməmişdir. Ancaq yenə də Amerikanın bölgədəki varlığı və Kürd bölücülüynü nədəni ilə hazırdakı şərtlərdə ordudan qurumsal bir olumlu yaxlaşım mühtəməl görünür.

Türkiyə'nin dış siyasi dəngələri açısından Güney Azərbaycan Məsələsi

Türkiyə dış politika açısından çox zor bir dönəm keçirməkdədir. Avropa Birliyinə üyəlik sürəci və AB'ın Türkiyənin önünə qoyduğu ağır şərtlər, sözdə Erməni Soyqırımı, Qıbrıs, Kərkük və quzey İraq Kürdləri, Qaradəniz bölgəsində Rum Pontus Dövləti, İstanbulda Ruhban Okulu (xiristiyən dini məktəbi) və en önəmlisi Güney Doğuda Kürt terrorizm və bölücülüynü sorunları Türkiyəni dış politika səhnəsində ciddi şəkildə sıxışdırmışdır.

Türkiyə dövləti və milləti bu sorunların bir çoxunun ip ucunu Avropa və Amerikada axtarırlar və ya hətta doğrudan onları suçlandırırırlar. Günümüzdə Türkiyədə Amerika antipatisi zirvədə və AB'yə

dəstək son anketlərə görə %40'lara düşübdür. Daha indidən AB'yə üyeliyin dəftəri qapanmış kimi nəzərə gəlir. Artıq AB'yə girməyi savunan quruluş çox çətin tapılır. Türkiyənin Batı dünyasından qopub Doğuya yaxınlaşma sürəcinin başladığının bəlirtiləri artıq ortaya çıxmaya başlamışdır.

Amerika ilə Türkiyə hər nə qədər stratejik ortaqlıqları olsada Amerikanın bölgədə var olması və hələ İraqda ki uygulamaları Türkiyəni ciddi şəkildə düşündürür. Quzey İraqda bir Kürt dövlətinin qurulması hələ Kərkük kimi bir altın yatağını da içinə alan bir Kürt dövləti Türkiyəyə görə tam bir faciədən başqa heç bir şey deyildir. Türkiyəli siyasətçilərə görə İraqdan sonra İranın parçalanma sürəcinə girməsi və Quzey İraqa tay İranda da bir Kürt oluşumunun ortaya çıxması Türkiyənin parçalanmasına doğru atılan bir addımdır. Türkiyədəki genəl inanışa görə Batılı güclərin planlarında İrandan sonra parçalanmanın sırası Türkiyəyə gəlir. Türkiyənin bütün düşüncə axımları və yetkili qurumlarının bu düşüncə üzərində müttəfiq olduqları görülməkdədir.

İndilik Türkiyədə kiçik bir milliyətçi kəsim Güney Azərbaycan bağımsızlıq mücadiləsinə dəstək verir ki bu kəsim de olduqca kiçik olması ilə birlikdə heç bir quruluş və ya yetki sahibi deyildir.

Sonuc

Türkiyə toplumunda (soy olaraq Türk olmayanlar və aşırı dinçi kəsim istisna olmaqla) Türk Dünyasına qarşı bir sevgi və özləm vardır və dolayısıyla Güney Azərbaycanın bağımsızlıq mücadiləsinə dəstək vermə potensiyası vardır. Yalnız qısa zaman içində bir tərəfdən Güney Azərbaycandan olan ümumi bilgisizlik və bir tərəfdən də Amerikanın bölgədə olamsı və müsəlman millətlərə uyguladığı şiddət nəticəsində Türkiyədə ortaya çıxan Amerika düşmənliyi, Kürt sorunu və qisməndə Batı dünyasının qarşısında Türkiyə dış politikasının tıxanmışlığının ortaya qoyduğu şəraitin nəticəsində Türkiyədən çox bir şey gözləyə bilmərik.

Yalnız biz belə inanırıq ki Azərbaycan Milli Hərəkətinin daha ciddi və pratik bir mərhələyə gəlməsi ilə Türkiyə dövlət və toplumunun da baxışı dəyişməyə başlayacaqdır. Yəni daha doğrusu Azərbaycan Milli Hərəkətini hesaba qatmaq məcburiyyətində qalacaqdır. Bölgədə Azərbaycan Milləti ilə Türkiyə Millətinin uzun müddətli milli çıxarları böyük ölçüdə örtüşməkdədir və dolayısıyla kritik(böhran) anda Türkiyə Azərbaycan Milli Hərəkətindən yana tavır almaq zorunda qalacaqdır. Azərbaycan Türkləri ilə İran Kürdləri Batı Azərbaycan üstündə çatışmaya girərsə Türkiyə ən azından İran torpaqlarında meydana çıxan Kürt oluşumunu öz sınırlarından uzaqlaşdırmaq və Türk Dünyası ilə torpaq bağlantısını saxlamaq üçün məcburən Azərbaycan Türklərinin yanında yer alacaqdır.

Yalnız o anın gəlməsi üçün Milli Hərəkət və onun içində "Azərbaycan Milli Direniş Təşkilatı"nın ciddi teorik və pratik çalışmaları yürütməsi lazımdır.

Kosova : Balkanların Yeni Dövləti

Keçən ilin Mayıs ayında Sırbistan dan ayrılan Qaradağın bağımsız bir ölkə olması ilə birlikdə Əski Federal Yuqoslavını təşkil edən bütün Cümhuriyyətlər bağımsız bir ölkə oldular. Miloşeviç iqtidarında olduğu dövəmdə Sırbistanın başlatdığı “genişlənmə” və basqı siyasəti, 1999 ilində Kosovadakı Arnavutlar’a soyqırımların yapılması ilə davam etdi. Ancaq ABŞ’ın öncüllüyündə başlanılan NATO müdaxiləsindən sonra Sırbistan ordusu və polis gücləri Kosovadan çəkildi və bölgənin idarəsi BM’mə keçdi. İndi tam səkkiz il sürən bu durum dəyişmək üzrədir.

2006 ilində BM’in özəl təmsilçisi Marti Ahtisaari’nin nəzarətində Sırbistan və Kosovoalı yetkililər arasında başlanılan və Kosova statusunu bəirləyəcək müzakirələr yapılmışdı. Tərəflərin müzakirə platformalar arasında bir yaxınlaşma sağlanmadan bu müzakirələr sona gəldi. Kosova statusunu bəirləmək üzrə, BM özəl təmsilçisinə bir “Status Önerisi”ni hazırlaması üçün ixtiyar verildi. Söz konusu öneri, 2 Fevral 2007 tarixində Sırbistan və Kosovoalı yetkililərə sunuldu. 60 səhifəlik “bağımsızlıq” kəlməsi və “Kosova’nın Sırbistan sınırları içində olması” ifadəsinin yer almadığı öneridə, Kosova’ya bağımsızlıq veriləcəyi bəkləntisini qüvvətləndirən bəzi ana fikirlər bunlardır:

Kosova’nın öz Ana yarası olacaqdır;

Kosova, öz adına uluslararası anlaşmaların yapılması və uluslararası qurumlarda üzviliyi tələb etməsi haqına sahib olacaqdır;

Kosova’nın polis və güvənlik(təhlükəsizlik) gücləri qurulacaq;

Geniş yetkilərə sahib uluslararası qurumlar Kosova’da varlığını sürdürəcəkdir;

Çox etnikli yapısını təmsil edəcək bayrağa və milli marşına sahib olacaqdır.

Digər tərəfdən öneri, Kosovoalı Sırlərə eyitim və finansman(maliyə) konusunda olduqca geniş otonominin verilməsini ön görməkdədir. Ayrıca, Sırlərin əksəriyyət olduğu bələdiyyələrdə polis və məhkəmə sahələrdə də geniş yetkilərə sahib olacaqlardır. Kosova Parlamannında (azınlıqları ilgiləndirən qonularda) qərarın alınması üçün, Arnavut olmayan üzvlərin çoxunun söz qonusu qərarı qəbul etməsi gərəkməkdədir. qısacası, öneridə yerli idarələrinin gücləndirilməsi ilə Sırlərin kəltürəl və dini özgürlüklərinin güvəncə altına alınmasına çalışıldığı görülməkdədir. Ayrıca,

Kosovanın başqa ölkə torpaqları üzərində haqq tələb etməyəcəyi və başqa ölkə və ya bölgə ilə birləşməyəcəyi de vurğulanmaqdadır.

Sirb və Kosovoalı yetkililərin Ahtisaari'nin hazırladığı önəriyə yönəlik düzəltmə tələbləri, iki tərəf arasında Fevral ayı boyunca gerçəkləşdirilməsi planlanan görüşmələr sırasında qəbul ediləcək, bu düzəltmələr işığında Ahtisaari, son status önərisini hazırlayıb BM təhlükəsizlik şurasına təqdim edəcəkdir. Mart ayında da Kosova son status önərisinin təhlükəsizlik şurasında təsdiq olması bəklənməkdədir. Status Önərisinin qəbul edilməsi durumunda icra üzü görəcək və tətbiqi üçün 120 günlük bir “ keçiş dövrü” başlayacaqdır. Söz qonusu 120 gün içində, Kosova Parlamanı, Anayasanı və önəridə yer alan qanunları qəbul etməli, genəl və yerli seçimlər yapılmalıdır. 120 gün sonra isə, Kosovanı son 8 ildə idarə edən BM Kosova Misyonu (UNMIK) bütün yasama və yürütmə yetkilərini Kosova qurumlarına köçürəcəkdir.

Status Önərisinə baxıldığında Kosovaya bir “keçiş dövrü” ndən sonra bağımsızlıq haqqı tanındığı anlaşılmaqdadır. Bu nədənlə Status Önərisini incələyən Sirbistan yetkililəri önərisini qəbul etmədiklərini açıqladılar. Digər tərəfdən Kosovoalı yetkililər, önərisinin Kosovanı “yakın bir zamanda” bağımsız bir ölkə olma amacına götürəcəyini uzaq görmürlər. Ayrıca AB, ABŞ və NATO yetkililəri yaptıkları açıqlamada Ahtisaari'nin önərisini qəbul etdiklərini açıqladılar. Önümüzdəki günlərdə, Sirbistanın qəbul etmədiyi bir qərarı dəstəkləməyəcəyini açıqlayan Rusyanı, önəriyə dəstək verməsi və təhlükəsizlik şurasının da veto haqqını istifadə etməsindən vaz keçirmək üçün, AB Troyka'sı və ABŞ Kosova təmsilçisi Frank Wisner ziyarət edəcəklər.

Sirbistanın bağımsız bir Kosova'nı asla tanımayacağıının bir politikası olduğu aydındır. Sirbistan siyasi liderlərinə görə Kosovanın bağımsızlığı, “uluslararası hüquqa və dünyanın dayandığı düzən və dəyərlərinə” qarşıdır. Ancaq “hüquqdan və dünya düzənindən bəhs edən Sirbistandakı siyasətçilər önəmli bir mövzunu atlamaqdadırlar. 1990' ıncı illərdə Miloşeviçin Sloveniya, Hırvatistan, Bosna Hersik və Kosova da başlatdığı savaqlar, yaptığı qətləmlər və soyqırımın da uluslararası hüquqa və dünya düzəninə qarşı idi. Almanıyanın İkinci Dünya Savaqlında yaptığı, ölkənin ikiye bölünməsinə nədənlə oldu. Bu nədənlə Sirbistanın nədənlə olduğu savaqlar və verdiyi acıların cezasını çekmesi, uluslararası hukuka ve dünya düzenine aykırı değıldir. Tam aksine Kosovaya bağımsızlıq verilməsi, Sirbistanın gələcəkdə barışı sevən və qonşu ölkələrə sayğılı bir ölkə duruma gəlməsini sağalda bilir.

AVRUPA BİRLİĐİ VE MİKRO MİLLİYETÇİLİK

Hüseyin KALAYCI

Avrupa BirliĐi (AB) ve NAFTA gibi serbest ticaret anlaşmaları ve bölgesel entegrasyon girişimlerinin, ulusal azınlıkları bağımsızlık yönünde cesaretlendirip cesaretlendirmedięi merak edilen bir konudur. Özellikle AB ile müzakerelerde Türkiye'nin başını en çok ağrıtaçak konuların başında gösterilen ayrılıkçı hareketlerle mücadele etme yöntemine dair ipuçları vermesi bakımından, AB'nin ulusal azınlıklara ve bölgelere yaklaşımının bilinmesinde yarar vardır. Hemen başta belirtmek gerekir ki, AB içinde ulusal azınlıkların ve bölgelerin yetkileri giderek artmaktadır, ancak bu konuda standart bir uygulama olduğunu söylemek mümkün değildir. Fransa gibi bazı ülkeler, topraklarında ulusal azınlıkların bulunduĐunu reddettiklerinden üniter devlet anlayışını sürdürürken, Belçika, İspanya, İngiltere ve Almanya gibi ülkeler ise ulusal azınlıklarına ve bölgelerine geniş yetkiler tanıyabilmektedir. AB içinde Katalonya, Flanders, İskoçya ve Galler, NAFTA'da ise Quebec güçlenen ve uluslararası aktöre dönüşme yolunda birtakım yetkiler kazanmakta olan ulusal azınlık bölgeleridir. Yeni uluslararası ekonomik sistem ve bir dereceye kadar uluslararası siyasal sistem, paradiplomasi aracılığıyla ulusal azınlıkların mevcut ulus-devletlerin yanında tamamlayıcı aktör rolü üstlenmelerine imkân tanımaktadır.¹ Bu makalede, küreselleşme ve bölgesel entegrasyonun, gizli kalmış milliyetçiliklere ivme kazandırdıĐı ve azınlık uluslara kendilerini ifade etmek için yeni fırsatlar sunduĐu, bu nedenle azınlık milliyetçiliĐini yok etmediĐi gibi, farklı şekillerde destekleyebildiĐi gösterilmeye çalışılacaktır.

Bölgesel Entegrasyon ve Ulusal Azınlıklar

Ulusal topluluklar, ekonomik ve siyasal entegrasyonu, ulusal kendi kaderini tayin haklarını savunmak için bir avantaj olarak görmektedirler. En önemlisi de, bölgesel entegrasyon amacıyla oluşturulan serbest ticaret bölgeleri, ayrılıkçı hareketler için bağımsızlığın tahminî maliyetini ve belirsizliĐini azaltarak -aslında aynı şey bölünme tehdidindeki egemen ülke için de geçerlidir- ayrılmayı teşvik edebilmektedir. Serbest ticaret bölgesinin oluşturulması, aynı zamanda özerklik yanlısı bölgeler için de merkezî hükümetin müdahalesini azaltabilmenin² iyi bir yolu

olabilmektedir.³ Ulusötesi entegrasyon sürecinin, alt grup milliyetçiliklerine kendi kaderini tayin hedeflerine ulaşmada köstek değil destek olması bu durumla ilintilidir.⁴ Bağımsızlığın ya da farklı şekillerde özerkliğin önündeki engelleri kaldıran küreselleşme ve bölgesel entegrasyon, çözülmeyi teşvik etmektedir. Dahası, küreselleşme ve Avrupa entegrasyonunun ortaya çıkardığı ademi merkezîyetçilik süreci, devlet altı aktörlerin daha fazla finansal kaynağa ve yetki alanına sahip olmasıyla sonuçlanmaktadır. Ulus-ötesi ve küresel güçler yerel kimlikleri güçlendirirken, bölgesel örgütler ve uluslararası sermaye, ulus-devletlerin iktidarını azaltıcı etkide bulunmaktadır. Avrupa entegrasyonu derinleştikçe bölgelerin katılımı artmakta ve uluslararası siyasi sahnede ulusal azınlıkların temsili kolaylaşmaktadır. İskoçya, Quebec ve Katalonya gibi azınlık milliyetçi grupların, buldukları devlete bağımlılıkları azalırken, uluslararası sermayeye bağımlılıkları artmaktadır. Bu da uluslararası sistemi, ulusal azınlıklar konusunda daha duyarlı hale getirmektedir. Kısacası, küreselleşme ve bölgesel entegrasyon, azınlık milliyetçi hareketlerin etkinlik alanını genişletmekte ve bağımsızlığa geçmenin bedelini hissedilir şekilde düşürmektedir. Küreselleşme, milliyetçiliğin doğasını da değiştirmektedir. Uzun yıllar milliyetçilik ile ekonomik korumacılık arasında sıkı bir bağ olduğu düşünülürken, geçen yirmi beş yılda milliyetçiliğin doğası, küreselleşmenin etkisiyle ciddi biçimde dönüşmüştür; özellikle İskoç, Galli, Katalan, Flaman, Quebecli gibi azınlık milliyetçileri serbest ticaretin ve serbest piyasa ekonomisinin en büyük savunucusu haline gelmiştir. Milliyetçiliği ekonomik korumacılıktan ayırarak serbest ticareti destekleyen bu ayrılıkçı hareketler, milliyetçiliğin yeni bir biçimini temsil etmektedir.⁹ Tarihsel olarak belirli bir toprak üzerinde yaşayan ve diğer ayrılıkçı hareketlere göre daha barışçı bir tutum sergileyen Quebec, Katalonya ve İskoçya, kıtasal ve küresel ekonomiye tam bir entegrasyon için korumacılık politikasından serbest ekonomiye geçince milliyetçi hareketlerini de yeniden inşa etmek durumunda kalmıştır. İskoçlar ve Katalanlar, Avrupa entegrasyonunu teşvik amacıyla tarihlerini yeniden yorumlayarak Avrupa kökenlerini yeniden üretmiştir. Klasik anlamda ulus-devlet kurması zor olan ulusal azınlıklar, mevcut devlet sisteminde ve uluslararası sistemde egemenliklerini genişletebilmek için bölgesel entegrasyondan medet ummaktadır.¹⁰ AB'deki yeni devlet anlayışı ve ulus-üstüçülük yönündeki değişim, ulusal azınlık ve özerk bölge hareketlerini yeni bir sistem inşa etmeye teşvik etmektedir. Toprağa dayalı (territorial) bu yeni hareketlerin nasıl adlandırılacağı ve bunların sonuçlarının ne olacağı konusunda henüz bir fikir birliği bulunmamaktadır. Allen Scott "bölgesel yönetimler" (regional directorates) terimini kullanırken, Kenichi Ohmae ulus-devletin yerini alacak bölgesel sistemlerin kültürden (acultural) ve tarihten (ahistorical) bağımsız oluşumu ile eş anlamlı olarak "bölgesel devlet" terimini kullanmaktadır.¹¹ Toprağa yaptıkları vurguyla bu yeni hareketler, mevcut devletleri ulusun daha farklı bir anlayışını benimsemeye zorlamaktadır. Egemenliklerini genişletebilmelerine yarayacak bir anayasal formül bulamamaktan yakınan bu ulusal azınlıklar, kendilerini resmî olarak tanımayan bir devlet sistemiyle mücadele etmek yerine, AB gibi ulus-üstü oluşumlarda daha çok söz sahibi olmaya çalışmaktadır. Pek çok bölgesel liderin Avrupa yanlısı olmasından da anlaşılacağı üzere,

Avrupa'da devlet altı milliyetçi hareketler Brüksel tarafından kendi ulusal hükûmetlerine göre daha kolay kabul edildiklerini düşünmektedir.¹² Örneğin, İngiltere'ye bağlı olan İskoçya ve Galler, AB kurumlarına katılım ve entegrasyon konusunda söz sahibi olmak için ciddi çaba harcamış ve bu çabalarının sonucunda Brüksel'de kendi kurumlarını kurmaya muvaffak olmuştur (Scotland House ve The Wales European Centre).¹³ Benzer şekilde Flamanlar da Belçika federal hükûmetinden ayrı olarak AB ile ilişkilerini geliştirme çabasıdadır ve bunda da hatırı sayılır yol almıştır. Geçmişte Avrupa karşıtı olan bazı azınlık milliyetçisi partiler, AB entegrasyonunun sunduğu olanaklar nedeniyle Avrupa yandaşı olmuştur: İskoç SNP, Flaman Volksunie, Galli Plaid Cymru, Breton Union Démocratique Breton ve bir dereceye kadar Galiçyalı Bloque Nacionalista Galego taraf değiştiren partilere örnektir.¹⁴ İskoçya, Galler ve Quebec üzerine karşılaştırma yaptığı makalesinde Hamilton, ulusal azınlık partilerinin tutarlı ideolojileri olmadığı sonucuna varmıştır. Gerçekten de bu partilerde milliyetçiliğin ideolojik olmayan biçimi gözlemlenmektedir. Fakat kıtasal entegrasyona sıcak bakmaları açısından ulusal azınlık partilerinin ben zeştiğini söylemek mümkündür.¹⁵ Bugün Avrupa'da, ulusal azınlıklara daha çok yetki tanıyan ülkelerdeki siyasi partilerin büyük bölümü ulusal değil bölgeseldir. AB içinde şehirlerin ve bölgelerin sorumlulukları ve bütçeden aldıkları pay artınca, azınlık uluslar mevcut bölgeselcilik, azınlık hakları rejimleri ve Avrupa anayasal reformu gibi fırsatlardan yararlanmanın yollarını aramaya koyulmuştur. Bazı ulusal azınlık partilerinin ise tavırları belirsizdir. Katalonya'daki Convergència i Unió, bazı militanları ayrılıkçı olsa da bağımsızlığı hiçbir zaman desteklememiştir Esquerra Republicana de Catalunya ise sadece uzun vadede, eski devlet modelini aşan Halklar Avrupası'nın bir parçası olmak kaydıyla bağımsızlığı desteklemektedir.¹⁷ Bask Milliyetçi Partisi (Partido Nacionalista Vasco [PNV]) içinde bağımsızlık isteyen ama ayrılıkçı olmayan gruplar bulunmaktadır, ama 2003'te lehendakari (ilk Bask başbakanı) İspanya ile ve tabii ki Avrupa ile bağlantılı "özgürce birleşmiş devlet" (freely associated state) planını oluşturmuştur. Flanders'teki Volksunie Partisi 2002'de ayrılıkçı ve post-egemenlikçi (post sovereignist) olmak üzere ikiye ayrılıncaya kadar hem federalci hem de bağımsızlıkçı öğeler içermiştir. Galler'deki Plaid Cymru-Party of Wales ise özyönetimin anlamı konusunda uzun süre muğlak davranmış ama 2001'de Avrupa bağlamında ulusal bağımsızlığa artık ihtiyaç olmadığını açıkça bildirmiştir. İlimli milliyetçi Kuzey İrlanda Sosyal Demokrat ve İşçi Partisi ise, güçlü biçimde Avrupa yanlısıdır. İrlanda'nın iki kesiminde yaygın olan akımlar, Avrupacılığı İrlanda'nın bölünmesini aşabilecek bir araç olarak kucaklamıştır. Fakat Avrupa'daki radikal sol milliyetçiler, büyük devletlerin hakimiyetindeki kapitalistler kulübü olarak gördükleri AB'ye karşı olduklarından, örneğin Bask ülkesindeki Herri Batasuna ve Kuzey İrlanda'daki Sinn Féin'in AB'ye dair herhangi bir projeleri ya da ilgileri bulunmamaktadır.¹⁸ Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET), milliyetçi taleplere sempatik yaklaşmadığı ve onları bürokratik bir angarya olarak gördüğü için, ilk zamanlarda ulusal azınlıklara cazip görünmemiştir. Ancak, 1980'ler ve 90'larda azınlık partilerinin de Avrupa siyaset sahnesine girmesi için kurumsal teşviklerin ortaya çıkması bu görüntüyü değiştirmiştir. 1979 yılında Avrupa

Parlamentosu'na doğrudan seçim hakkı, hem önemli bir dönüm noktası olmuş, hem de azınlıkların örgütlenmesine yardım etmiştir. 1981'de Avrupa Serbest İttifakı'nın (European Free Alliance) kurulması, azınlık ve milliyetçi partilerin birbirleriyle irtibata geçip, yeni Avrupa'nın oluşturulması için gerekli forum ve tartışma ortamını yaratmasına ön ayak olmuştur.19 Nitekim, 1990'lardan itibaren, çoğu milliyetçi parti, bağımsızlık yerine kendi kaderini tayin, Avrupa'ya dahil olma ya da asimetrik federalizm gibi başka formüllere yönelmiştir. Flaman hükûmeti ve Katalan Konvansiyonu (Catalan Convention on Europe) AB Bakanlar Konseyinde üye ülkenin oyunun bölünmesinin mümkün olabileceği önerisini getirmiş, fakat European Free Alliance'a göre devleti olmayan uluslar da AB'ye tam üye olabildiklerinden, buna gerek kalmadığına karar verilmiştir. Bu arada neoliberalizmin yükselişiyle birlikte devletin ekonomiye müdahalesi azalınca bölgeselciliğin de şekli değişmiştir. Daha önceki bölgeselcilik, devletin müdahalesi ve refah devleti bağlamında gelişirken, "yeni bölgeselcilik" neoliberalizmin hegemonyası ve devletin bölgesel politikalardan geri çekilmesi bağlamında gerçekleşmektedir. Keynesçi ekonomi paradigmasının kaybolması ve bu "yeni bölgeselcilik" ile birlikte, bölgeler kendilerini rekabetçi bölgeselciliğin içinde bulmuştur. Günümüz bölgeselciliğinde eskisinin aksine, bölgesel kültür, dil ve kimliğin ekonomik gelişmeyle olumlu bir ilişkisi olduğu ve rekabetçi Avrupa için bölgelerin siyasal özekliğinin önemli olduğu düşünülmektedir. Ama en önemlisi, refah devleti anlayışının zayıflaması üniter ulus-devlet anlayışının da zayıflamasına ve bölgelerin yükselmesine neden olmaktadır.

Ulusal Azınlıklar için Önemli Bir Gelişme: Bölgeler Komitesi

1992 Maastricht Antlaşması ile kurulan Bölgeler Komitesi (Committee of Regions) azınlık ulusal hareketlerle uluslararası bağların oluşumunu artırmıştır. Maastricht antlaşmasıyla birlikte kültürel çeşitliliğin korunması, AB'nin bir ilkesine dönüşmüştür. Hiçbir zaman açıkça söylenmese de, "Bölgelerin Avrupası" terimi, üye devletler ve AB'nin yanı sıra üçüncü bir yönetim seviyesi olarak ortaya çıkmıştır. Avrupa entegrasyonunda çoklu-seviye yönetiminin (Multi-Level Governance) belirmesiyle birlikte, yerel ve bölgesel yönetimler AB politikalarının oluşumunda giderek daha büyük rol oynamaya başlamıştır. Maastricht Antlaşması, yerel kanun izin verdikçe ve bölgesel meseleler gündemdeyse, bölgesel bakanların, üye ülkeleri Bakanlar Kurulu'nda temsil etmesine izin vermektedir. Bu, farklı biçimlerde Almanya, Avusturya, Belçika ve İngiltere'de uygulanmaktadır. İngiltere'de, İskoç ve Galli bakanların katılımı merkezî hükûmetin takdirine bağlıdır. Almanya'da Länder'in rolü 1992'den sonar güçlenmiş ve AB kurumlarına katılımı görülür biçimde artmıştır. Belçika'da, bölgeler ve dilsel topluluklar, kendi yetki alanlarına giren konularda dış politika yapma ve AB Bakanlar Konseyi'nde ülkelerini temsil etme hakkına sahiptir. Belçika'da tüm ilgili yönetimlerin, kendi alanlarına giren konularda veto hakkı bulunurken, İspanyol özerk milliyetlerinin henüz böyle hakları yoktur. Dolayısıyla Avrupa'da politika, hükûmetler arası boyutta olsa da, bölgelerin hareket etme mekanizmaları, öncelikle kendi ülkelerinin anayasal alanda kazandıkları

haklar sayesinde olabilmektedir. Azınlık ulusal yönetimler “üçüncü seviye” (third level) entegrasyonu oluşturmaya başlamıştır. Birinci ve aynı zamanda üst seviye (supra level) yönetim AB iken, ikinci seviye yönetimde üye devletler bulunmakta ve yeni ortaya çıkan üçüncü seviye yönetimde bölgeler yer almaktadır. Bu, her zaman kültürel veya etnik bölgelere ya da azınlıklara denk düşmese de, Alman Länder ve İtalyan bölgeler, İskoçya, Galler, Flanders ve Katalonya gibi ayrılıkçı talepler barındıran özerk bölgeler, bu üçüncü seviye yönetimde yerlerini sağlamlaştırmaktadır. Elbette üçüncü seviye siyaset, diğerlerine göre daha karmaşıktır, çünkü bir yandan farklı üye ülkelerin farklı birimlerini barındırırken, bir yandan da yetki sahibi oldukları konular değişiklik göstermektedir. Bazı üye devletlerde, üçüncü seviye entegrasyonun aktörleri ulusal azınlıklarken, diğer bazı üye ülkelerde ulusal azınlıklar siyasetin bu üçüncü seviyesinde henüz “görünmez” durumdadır. Yine bazı üye ülkelerde, ulusal azınlık bölgeleri tarihsel olarak kurulmuş ve özerk bir yapıda iken, diğerlerinde daha yeni “bölge” olarak tanımlanmaya başlamıştır... Ardı var

Ardını gələn sayıda oxuya bilərsiniz
Dirəniş səsi

بیانیه آذربایجان میلی دیره نیش تشکیلاتی
(تشکیلات مقاومت ملی) (AMDT)
در سالگرد سرکوب خونین 20 ژانویه باکو

ملت شریف آذربایجان

امسال در سالی دگر خاطره کبوتران خونین بال آزادی و رهایی ملی 20 ژانویه (قارا یانوار) باکو را گرامی می داریم . هم آنان بودند که با خون خود شرف و عزت رهایی ملی را به قسمت شمالی سرزمینمان آذربایجان به ارمغان آوردند و در نهایت نهال آزادی ملی باز دیگر جوانه زد.

85 سال قبل دولت ملی آذربایجان به رهبری محمد امین رسول زاده به فرمان سردمداران کرملین و خود فروختگان داخلی که مبهوت تئاتر بلشویسم و سوسیالیسم بودند زیر زنجیر های ارتش سرخ سقوط نمود.

حکومت ملی و قانونی ملت آذربایجان که برخاسته از آمال های ملی یک ملت بود به سقوط کشانده شد و قریب به 70 سال شونیسیم اسلاویست که آمیخته با ایدولوژی سوسیالیستی بود تازیانه های خود را بر پیکره ملت آذربایجان فرود آورد که سعادت ملی و سیاسی را نصیب ملت روس کند.

علیرغم 70 سال قتل عام ، تصفیه و تبعید روشنفکران ملی آذربایجان ، مبارزه ملی در کوچه های شمال آذربایجان جریان یافت. در طول این سالها هزاران فدائی ملت آذربایجان به نام مساوات چی و میلت چی مقاومت ملی را سازمان دادند.

در نهایت در سال 1990 پایه های پوسیده زندانی به نام شوروی شروع به فرو ریختن نمود. مبارزه ملی در قسمت شمالی سرزمین مان آذربایجان به رهبری جاودانه مرحوم ابوالفضل ایلچی بی به اوج خود رسیده بود. شونیسیم روس که 70 سال منابع نفتی ملت آذربایجان را به یغما برده بود به آسانی نمی توانست فرو ریختن کاخ شیشه ای خود باشد، در شب 20 ژانویه 1990 بار دیگر تاریخ تکرار شد باز تانک های لشکر یازدهم ارتش سرخ به یاری خود فروخت گان مست قدرت و ثروت فعالین ملی و مردم را به گلوله کین نژادپرستانه بسته و خون انسان های بی گناه را ریختند.

در 20 ژانویه 1990 گلوله های شونیسیم روس بر پیکره ملت آذربایجان فرود آوردند و بار دیگر ملت آذربایجان شهیدانی را تقدیم استقلال ملی خود نمود.

در شانزدهمین سالگرد سرکوب خونین نهضت مقاومت ملی قسمت شمالی آذربایجان یاد و خاطره شهیدان ژانویه سیاه (قارا یانوار) گرامی باد.

آذربایجان میلی دیره نیش تشکیلاتی (تشکیلات مقاومت ملی آذربایجان)
(AMDT)

بیانیه آذربایجان میلی دیره نیش تشکیلاتی (تشکیلات مقاومت ملی) (AMDT) در رابطه با رویداد های اخیر کرکوک

ملت شریف آذربایجان
فعالین خستگی ناپذیر حرکت ملی

در روزهای اخیر خبر رویدادهای ناگوار صورت گرفته بر علیه برادران ترکمن در شمال عراق نگرانی های فراوانی را در بین ملت آذربایجان فراهم آورده است. این رویدادهای ناگوار که منجر به شهید شدن تعدادی از برادران ترکمن انجامیده، زمینه تصفیه های قومی در کرکوک و ار بیل را موجب شده است. در پی اعلام استراتژی جدید رئیس جمهور آمریکا برای مقابله با جریانات تروریستی در عراق، گروه ها و احزاب کرد در شمال عراق فرصت را مغتنم شمرده و خود را برای اخراج برادران ترکمن از اراضی تاریخی ترک ها آماده می نمایند.

حوادث در کرکوک و ار بیل سرعت بیشتری به خود گرفته و مقامات و مردم ترکمن ائلی هر روز با ترور و تهدید روبرو هستند. ترک های ترکمن که صاحبان اصلی مناطق کرکوک و ار بیل بوده و هستند سالهای درازی است که با متانت در این مناطق به زندگی آرام خود ادامه داده اند. در طول تاریخ و بعد از توطئه های جدایی سرزمین عراق از پیکره امپراطوری عثمانی ترکمن های شمال عراق همواره برای بقاء ملی خود مبارزه نموده و در این راه صدها شهید تقدیم مقاومت ملی ترکمن کرده اند. ترکمن های کرکوک و ار بیل بارها از سوی مهاجرین کرد منطقه و حکومت های توتالیتر و نظامی اعراب هدف سرکوب قرار گرفته و روزهای سختی را پشت سر گذارده اند. رژیم صدام حسین دهها دانشجوی مقاومت ملی ترکمن ها را به جرم مبارزه ملی به جوخه های اعدام سپرده و سیاست کلان تغییر ترکیب جمعیتی مناطق کرکوک، ار بیل و سلیمانیه به نفع کردهای مهاجر و اعراب را به پیش برده است.

خبر های ناگوار رسیده از کرکوک و ار بیل گویای آن است که احزاب و گروه های مسلح کرد در منطقه شمال عراق با سوء استفاده از اوضاع به هم ریخته عراق و تغییر سیاست های آمریکا در منطقه در پی آنند که حاکمیت غاصبانه خود را در شمال عراق به تثبیت رسانند. سخنان اخیر مسعود بارزانی در رابطه با کرکوک و ار بیل و تبلیغات روانی شبکه های ماهواره ای گروه های مسلح کرد حاکی از آن می باشد که حوادثی در شرف وقوع است.

در این وانفسا و قوت گرفتن آغاز اقدامات تروریستی و خشونت بار بر علیه ترک های ترکمن، سیاست های اتخاذ شده از سوی کشور آذربایجان و ترکیه و حمایت های مادی و معنوی ملت کشورهای ترک جهان از گروه های ترکمن و ملت ترکمن در شمال عراق می تواند اهداف جریان های افزون خواه کرد در منطقه کرکوک و ار بیل را عقیم سازد.

آذربایجان میلی دیره نیش تشکیلاتی (تشکیلات مقاومت ملی) (AMDT) با محکوم کردن اقدامات تروریستی گروه های کرد در شمال عراق معتقد است کرکوک و ار بیل و بخش اعظم اراضی شمال عراق سرزمین تاریخی ترک ها بوده از بعد استراتژیک آغاز توطئه بر علیه برادران ترکمن در این مناطق، کلید استارت اجرای پروژه کردستان بزرگ بوده و می تواند بشکه باروت اختلافات را در منطقه بسوی انفجار سوق دهد. لذا با اعلام حمایت از جبهه ملی ترکمن (ترکمن جبهه سی) آشکارا اعلام می دارد که در رابطه با حوادث ناگوار کرکوک و ار بیل و اقدامات تروریستی کردها بر علیه برادران ترکمن ساکت نخواهد نشست و از دولت ایران می خواهد به حمایت های خود از گروه های کرد شمال عراق پایان داده و از نفوذ خود برای جلوگیری از آغاز اقدامات خشونت بار بر علیه ترکمن های شمال عراق استفاده نماید.

آذربایجان میلی دیره نیش تشکیلاتی(تشکیلات مقاومت ملی) (AMDT) از عموم ملت آذربایجان خصوصا از جنبش دانشجویی و فعالین حرکت ملی می خواهد که برادران ترکمن خود را در کر کوک و ار بیل تنها نگذاشته و حمایت معنوی و عملی خود را اعلام دارند.

ما صراحتا اعلام می داریم که اقدامات خشونت بار علیه برادران ترکمن در شمال عراق می تواند زمینه ساز اختلافات بین ملت ترک و اقلیت مهاجر کرد را در غرب آذربایجان شده و مسئولیت هر گونه اقدامی بر علیه اقلیت مهاجر کرد در غرب آذربایجان بر عهده گروه های افزون خواه کرد خواهد بود.

آذربایجان میلی دیره نیش تشکیلاتی(تشکیلات مقاومت ملی آذربایجان)
(AMDT)

آذربایجان جنوبی
1 بهمن 1385

بیانیه اول آذربایجان میلی دیره نیش تشکیلاتی (تشکیلات مقاومت ملی) (AMDT) به مناسبت روز جهانی زبان مادری

ملت شریف آذربایجان

ملت های گوناگونی در سراسر جهان برای بقا و حفظ موجودیت ملی خود مبارزات و مقاومت های ملی را سازمان داده اند. ملت بنگلادش نیز برای کسب حق تعیین سرنوشت سیاسی و ملی خود مبارزات فراوانی را پشت سر گذارده و پیروزی شگرفی در مبارزه ملی خود به دست آورده است. این پیروزی که خون بهای رشادت و مقاومت های مبارزین بنگالی بود در 21 فوریه (2 اسفند) در پی شهید شدن چند تن از فعالین ملی در حین برگزاری اعتراضات مردمی نسبت به سیاست های هدفدار آسیمیلیاسیون پاکستان در جهت نابودی زبان مادری و هویت ملی ملت بنگال به اوج خود رسید.

هر ساله در این روز بعد مشروعیت یافتن این روز در سطح جهانی در سال 1999 توسط سازمان یونسکو در اکثر کشورهای آزاد و دمکراتیک جهان مراسم های مختلفی به نام روز جهانی زبان مادری برگزار می شود.

متاسفانه در ایران کنونی بر خلاف کشورهای مدرن و متمدن ، ملت های تحت ستم ملی در تار عنکبوتی اندیشه های شونیستی گرفتار آمده و اساسی ترین حقوق آنان در رابطه با آموزش زبان مادری به بدترین وجه ممکن نادیده گرفته و سرکوب می شود.

ملت آذربایجان از جمله ملت هایی است که در طول 80 سال گذشته گرفتار سرکوب جریان های پان ایرانیستی و پان آریابستی قرار گرفته و زیر بناهای آموزشی، تاریخی، اقتصادی، اجتماعی و سیاسی آن بشدت ضربه دیده و در حال نابودی ست.

ملت آذربایجان در چند سال گذشته حرکت و اعتراضات گسترده ای را برای کسب حقوق ملی خود آغاز نموده است. یکی از زیر بناهای مبارزات ملی ملت آذربایجان از اولین روزهای آغاز مبارزه بر پایه کسب آزادی آموزش زبان مادری استوار بوده است که متاسفانه نیروهای شونیست با ابزار قهریه مقاومت ملی ملت آذربایجان را زیر ضربات شدید سرکوب قرار داده اند.

امسال ما فرا رسیدن 21 فوریه (2 اسفند) روز جهانی زبان مادری را در حالی گرامی می داریم که دهها تن از فرزندان آذربایجان در خرداد 85 قربانی سرکوب های نظامی و امنیتی شونیسم فارس شده و تعداد کثیری از مبارزین ملی آذربایجان در زندان های شونیسم فارس به سر می برند. جرم این فعالین حرکت ملی دفاع مشروع از حق تعیین سرنوشت سیاسی-ملی و زبان مادری ملت آذربایجان می باشد.

با گرامی داشت یاد و خاطره تمام شهیدان راه آزادی خصوصا شهیدان مقاومت ملی ملت آذربایجان و با آرزوی آزادی تمامی زندانیان سیاسی- ملی حرکت ملی آذربایجان اعلام می داریم:

آذربایجان میلی دیره نیش تشکیلاتی (تشکیلات مقاومت ملی آذربایجان) (AMDT) (تا کسب حقوق ملی ملت آذربایجان به مقاومت ملی ادامه داده و در 2 اسفند سالروز جهانی زبان مادری حق هر نوع اعتراض آرام و دمکراتیک را برای خود و ملت آذربایجان محفوظ می داند .

تشکیلات مقاومت ملی آذربایجان (AMDT) از عموم ملت آذربایجان می خواهد که در این روز با گرامی داشت ارزش های ملی و زبان مادری خود اعتراض شان را به سیاست های شونیستی در ایران اعلام کنند.

آموختن به زبان مادری حق مسلم ملت آذربایجان است
گرامی باد 21 فوریه (2 اسفند) روز جهانی زبان مادری

آذربایجان میلی دیره نیش تشکیلاتی (تشکیلات مقاومت ملی آذربایجان)

(AMDT)

کمیته سیاسی

آذربایجان جنوبی
26 بهمن 1385

بیانیه

بیانیه آذربایجان میلی دیره نیش تشکیلاتی (تشکیلات مقاومت ملی) (AMDT) به مناسبت سالگرد فجایع خوجالی

ملت شریف آذربایجان

26 فوریه 1992 تاریخ دردناکی برای ملت آذربایجان است. یک سال بعد از به استقلال رسیدن قسمت شمالی سرزمینمان آذربایجان در حالی که دولت ملی مرحوم ابوالفضل ایلچی بی گرفتار نابسامانی های اقتصادی باقی مانده از استعمار سرخ و دسیسه های داخلی وابسته به روس و ایران بود، میلپشا های نژاد پرست داشناک، هیچکاک و آسالا در کنار زره پوش های ارتش ارمنستان بعد از چند روز محاصره نظامی، شهر خوجالی را در منطقه قاراباغ اشغال کردند.

در این روز دردناک، بشریت از جنایت های صورت گرفته در خوجالی و سکوت معنی دار مجامع بین المللی چادر شرم به روی خود کشید. در این روز فرزندان مارشیعمون قاتل هزاران تورک در آذربایجان غربی (اورمیة-سلماس - خوی) اینبار در شوشا، لاجین و خوجالی نیزه کین و نفرت از تورک و تورک زاده را بر سینه زنان و دختران آذربایجان فرود آورد.

کودکان خردسال آذربایجان هدف تک تیراندازان داشناک قرار گرفتند، مادران برای نجات فرزندان و ناموس خود سر به کوهستان گذارده و در سرمای جانسوز یخ زدن را به ناپاکی ناموسشان ترجیه دادند. بخشی از تصاویر مستند منتشر شده از جنایت های ارتش ارمنستان در خوجالی وجدان آگاه هر انسانی را به گریه وا می دارد.

14 سال بعد از اشغال قاراباغ و قتل عام نژاد پرستانه تورک های آذربایجان هنوز زوایای این جنایت ها بنا به مصالح قدرت های سیاسی و اقتصادی کتمان مانده است. کشور ایران که داعیه اسلامیت و تشیع گری آن گوش فلک را کر کرده و در لبنان و عراق و افغانستان و بحرین سینه چاک تشیع می باشد و در دیگر بلاد اسلامی ندای وا اسلاما سر می دهد در آن سالها نه تنها از کنار جنایت های صورت گرفته به آرامی عبور کرد بلکه هم آنروز و هم امروز تبدیل به حامی اصلی کشور اشغال گر ارمنستان گردید.

حمایت های مادی و معنوی ایران از کشور ارمنستان چنان گسترده است که کوچاریان یکی از رهبران حزب داشناک و رئیس جمهور ارمنستان در سفرش به ایران گفت که : ایران دروازه ارمنستان به دنیای آزاد است، ایران برادر بزرگ ما و کشور دوم من است و ما را هیچ وقت تنها نخواهد گذارد.

این خجالت آور ترین و کثیف ترین پرونده برای دولت و رژیم است که صدای وا اسلامش تا جنگل های اندونزی، کافی شاپ های اروپای مدرن و کویر های افریقا رفته است. هر روز هزاران کانتینر مهر و موم شده از مرز ایران به سوی ارمنستان سرازیر می گردد، هزاران کیلو وات ساعت برق تقدیم ارمنستان می شود و میلیونها متر مکعب گاز صادر می شود که مبادا جنایتکاران و اشغال گران اراضی مسلمین درد سرما را احساس نکنند.

آذربایجان میلی دیره نیش تشکیلاتی (تشکیلات مقاومت ملی)(AMDT) با گرامی داشت یاد شهیدان مظلوم قاراباغ اشغالی و شهر خوجالی به دولت ایران هشدار می دهد که به حمایت های شرم آور خود از کشور اشغالگر ارمنستان پایان دهد. ملت آذربایجان و مقاومت ملی آن تا آزادی کامل اراضی اشغال شده قاراباغ ساکت نخواهد نشست. تداوم حمایت های مالی و اقتصادی از کشور اشغال گر ارمنستان تبعات جبران ناپذیری داشته و از سوی ملت آذربایجان تحمل نخواهد شد.

آذربایجان میلی دیره نیش تشکیلاتی(تشکیلات مقاومت ملی آذربایجان)
(AMDT)

آذربایجان جنوبی
دوشنبه، 26/02/2007

بیانیه دوم

بیانیه تحلیلی AMDT به مناسبت اعتراضات ضد آپارتایدی

ملت آذربایجان در روز جهانی زبان مادری

ملت شریف آذربایجان و تشکل های محبوب منصوب به آذربایجان

داده های تحقیقات علمی کارشناسان امور آموزشی و تربیتی در جهان بر این مسئله تاکید دارند که آموزش دروس به زبان مادری نتایج مثبت و پر باری را در مقایسه با زبان غیر مادری دارد. در ایران بر خلاف عرف انسانی و علمی، آموزش در مدارس نیز به سان دیگر مسائل جامعه تحت تاثیر سیاستهای شونیستی حاکمان تهران قرار گرفته و مدارس به عنوان اولین پایگاه پیشبرد اهداف نژادپرستانه و ترویج زبان و فرهنگ فارسی به کار گرفته می شود. متولیان تدوین سیستم آموزشی در ایران از بدو تاسیس مدارس مدرن آموزشی، تحصیل بالاجبار زبان فارسی را زبان رسمی آموزش قرار دادند و حتی در دوره هایی سخن گفتن کودکان در مدارس به زبان غیر فارسی جرم محسوب می شد.

زبان مادری یا همان رمز ماندگاری یک ملت که خود به عنوان ابزار همبستگی، تعیین هویت، ارتباط و افاده اخلاق در بین یک ملت بشمار میرود در صورت نابودی اش خود به خود هویت و همبستگی اجتماعی آن جامعه و ملت نیز در معرض نابودی قرار گرفته و عزت و عظمت ملی و فردی جای خود را به رذالت و اسارت ملی خواهد داد که در آن هیچ حقوق فردی و ملی برای ملت تحت ستم و هویت مخدوش شده شناخته نمی شود. مسئولان آموزش تحصیلی در ایران برای پیشبرد اهداف غیرانسانی طراحان نسل کشی آرام ملت آذربایجان با شیوه های مدرن و با اجباری نمودن زبان فارسی در مهد کودک ها، کلاس های آمادگی تحصیلی و مدارس تحصیلی و دانشگاه ها حساسترین نقطه ماندگاری یک ملت را مورد هدف قرار داده اند. حتی شونیسم فارس برای نابودی زبان و فرهنگ ملی آذربایجان پا فراتر گذاشته و با بکارگیری ابزار نظامی، انتظامی و پلیسی سعی در جدایی فرزندان این ملت از هویت و زبان مادری خود و گرویدن به زبان و فرهنگی بیگانه را دارد.

ملت آذربایجان پس از خیزش ملی و ضد آپارتایدی خرداد ماه ۱۳۸۵ بار دیگر در اعتراضی فراگیر در سطح آذربایجان در سیر فراز و نشیب های پروسه مبارزات ملی گامی دیگر در جهت احقاق حق تعیین سرنوشت سیاسی-ملی خود برداشت.

اعتراضات فراگیر ملت آذربایجان و جنبش پیشرو دانشجویی حرکت ملی آذربایجان این بار در در حالی صورت می گرفت که پایه های ارتجاع شونیستی در خرداد ماه در مقابل خیزش ضد آپارتایدی متحمل شکست سنگینی شده بود. و نظام توتالیتر رژیم که پایه های حکومتی خود را بر باورهای مذهبی غیر مدرن و ناسیونالیسم فارس گرا استوار نموده در تحلیلی غلط از اوضاع حاکم و بصورت شتاب زده و احساسی به جای تمکین در مقابل خواست های ملت آذربایجان، به گونه ای وحشتناک خیزش اعتراضی و دمکراتیک ملت آذربایجان را با گلوله های آتشین پاسخ داده بود.

نظام حاکمه و نیروهای سرکوب گر که اعتراضات فراگیر خرداد ماه ملت بزرگ آذربایجان را به چشم خود دیده بود از همان روزهای نخست مطرح شدن گرامی داشت چنین روزی (روز جهانی زبان مادری) ساختارهای انتظامی و اطلاعاتی خود را از وحشت گستره چنین حرکتی جهت کنترل و سرکوب بسیج نمود. بطوریکه دولت ایران که خود از هر کسی بهتر و بیشتر به قوه تحرکات و حرکات مدنی ملت آذربایجان واقف است وجود قوه ی خیزشی دوباره، شخص اول نظام حاکمه را بر آن داشت که با موضع گیری کاملاً صریح نگرانی های عمیق خود را در جمعی از حاضران حلقه به گوش و حافظین منافع شونیسم در آذربایجان بیان کند که این نگرانی های جناب ولایت فقیه و رهبر جمهوری اسلامی در جای خود گواهی مستدل بر فراگیر شدن حرکت ملی آذربایجان در بطن توده های مردم نیز بود. و در پی یافت راه حلی خامنه ای در نطقی با اذعان و اعترافی غیر مستقیم به اینکه حرکت ملی-مدنی آذربایجان در بین حرکت های ملی-مدنی و غیر مدنی ایران فرای

تصور تئوری سین های شونیسیم فارس از وجهه و بعدی مشروع در بین آحاد ملت آذربایجان و جهان برخوردار است همچون نطق خرداد ماه دستور مستقیم و غیر مستقیم سرکوب شدید هر نوع حرکتی در آذربایجان را صادر کرد و همان روز طی نشست فوق العاده آخرین سفارشات تعرض گرایانه و غیر انسانی به سرویسهای اطلاعاتی و فرماندهان نیروهای سرکوبگر آذربایجان داده شد.

با این رویکرد غیر اصولی حکومت در مقابل خواسته های حرکت ملی آذربایجان و بسط فضای امنیتی در بطن حرکت و روز 2 اسفند به یقین می توان گفت شونیسیم فارس آخرین امید های خود را در قبال پیدا کردن راه حل های غیر خشونت آمیز و بدور از تنش را از دست داده است. از اینرو حرکت ملی آذربایجان با رویکردی نوین نه تنها در مسئله آذربایجان جنوبی و منافع آن به اقدامات و تصمیمات حکومت بی اعتناست بلکه زمینه ها و ساختارهای توسعه همه جانبه خود را در بطن ملت آذربایجان و مجامع بین المللی جستجو می کند. و هیچ زمان حاضر به عقب نشینی از مواضع کاملا اصولی و دموکراتیک خود که اکثر آگاهان مسایل آذربایجان در آن اتفاق نظر دارند نیست.

بایستی خاطر نشان کرد که دگمه هویت خواهی و احقاق حقوق ملی-سیاسی در آذربایجان استارتی فراگیر و غیر قابل بازگشت خورده است این استارت مبارک را به عینه در خیزش های ضد آپارتایدی خرداد ماه و حرکت های مردمی 2-اسفند ماه می توان مشاهده نمود که اجازه هر نوع مانور و حرکتی به غیر از دنده عقب و تمکین در مقابل خواسته های ملت بزرگ آذربایجان را از طرف مقابل که مشروعیت جهانی و داخلی خود را کم رنگ تر از هر برهه ی زمانی دیگری می بیند گرفته است.

اکنون هر حرکتی و جنبشی که در بر گیرنده منافع ملی ملت آذربایجان است از سوی ملت تورک آذربایجان بی چون و کاست رصد می شود و همه قشرهای ملت آذربایجان و فعالین صادق حرکت ملی آذربایجان در این خصوص هشیارتر از همیشه با اجماع جامع و منطقی درصد رفع موانع پیش رو و گشودن افق هایی نو برای آینده ای روشن و نزدیک که دربردارنده حق تعیین سرنوشت ملی-سیاسی ملتی بزرگ می باشد هستند. امروز استراتژی حرکت ملی با تاکتیک های بروز دنیا و با نگاهی به آینده و آینده نگری با حرکتی رو به جلو وارد عرصه مجامع بین المللی گردیده که خارج از پتانسیل ها و ابزارهای کنترل و مقابله ارتجاع شو نیستی میباشد.

اعتراضات کاملا مدنی و دموکراتیک روز جهانی زبان مادری که در اکثر شهرهای آذربایجان با استقبال چشمگیر آحاد ملت آذربایجان به رغم ممانعت و سرکوب نیروهای انتظامی برگزار شد حاکی از درک صحیح شرایط جهانی-داخلی و شناخت شیوه های نوین مبارزات ملی ملت آذربایجان بود. فعالان داخل مرزهای آذربایجان با رویکردی گسترده و مبارک و تحلیلی منطبق با مبانی راهبردی حرکت ملی آذربایجان در بطن توده های مردم استارت شروع اعتراضات ضد سیاست های آپارتایدی و اعلام حمایت از زبان، هویت و سرزمین مادریمان را با شکوه تمام زدند تا باز تاریخ در خیابانهای آذربایجان روزهای اردیبهشت و خرداد ۱۳۸۵ را تکرار کند. این در حالی بود که به رغم مشروعیت جهانی روز زبان مادری نظام حاکمه در یک موضع گیری کاملا امنیتی و غیر انسانی قبل و بعد از اعتراضات ۲ اسفند با محبوس کردن گسترده فعالان و شرکت کنندگان پشت میله های زندان سعی در سرکوب از سر گیری خروش ملی آذربایجان را داشت. اما به رغم پیش بینی های حاکمان شونیسیم ملت آذربایجان گام های بلند خود را فراتر گذاشته و فرا رسیدن پیوند آرمانهای ملت بزرگ آذربایجان را به حقیقت از پیشتر نزدیک نمودند. تا شاهد تزلزل پایه های ارتجاع شونیسیتی و افزایش تضادهای برخورد با حرکت ملی آذربایجان در جبهه مقابل باشیم.

آذربایجان میلی دیرنیش تشکیلاتی ضمن تبریک پیروزی های ملی ملت آذربایجان و گرامی داشت یاد شهیدان راه آزادی وطن به ملت سرافراز آذربایجان، به دولت ایران هشدار می دهد که بیش از این خود را مقابل خواسته های محکم و استوار ملی-سیاسی ملت آذربایجان قرار ندهد که در غیر اینصورت خشم سهمگین ملت آذربایجان چنان با سرعت و وسعتی فراگیر تمام تار و پود ساختارهای شونیسیتی فارس را درهم خواهد کوبید که حتی قابل تصور ذهن بدبین ترین آگاهان امور نخواهد بود.

آذربایجان میلی دیرنیش تشکیلاتی با آزادی تمامی فعالان سیاسی آذربایجان و بهترین فرزندان ملت آذربایجان که در بند اندیشه های رو به زوال شونیسیتی می باشند اعلام می دارد:

آذربایجان میلی دیرنیش تشکیلاتی با تحلیل جو حاکم و اعتقاد راسخ به اصول دموکراتیک همچنان بر اتحاد طیفها و جریانات حرکت ملی در جبهه ای فراگیر خصوصا در داخل سرزمینمان آذربایجان اصرار دارد . آذربایجان میلی دیرنیش تشکیلاتی بر این باور است در خیزش ملی ملت آذربایجان در خرداد ماه و اسفند ماه که همه در آن سهیم بودند تداوم مبارزه منطبق با اصول مبارزات نوین ملی گرا و غیر خشونت آمیز علنی و سازماندهی هسته ای غیر علنی و قرار گرفتن رهبریت حرکت در داخل مرزهای آذربایجان بهترین گزینه برای رسیدن به حق تعیین سرنوشت سیاسی و ملی ملتمان خواهد بود.

آذربایجان میلی دیرنیش تشکیلاتی اعلام میکند که هرگونه تمامیت طلبی در حرکت ملی آذربایجان از پتانسیل های ساختاری و فکری هر تشکلی بنابه شرایط امروز خارج بوده که بعضا تکروری های موجب منفعت جناحی و نا آگاهانه بنام تمامیت جنبش، ضربات جبران ناپذیری را بر پیکر حرکت ملی فرود خواهد آورد لذا از اینروست که تمام تشکل های سیاسی-ملی آذربایجان با رویکردی مثبت و بدور از تنش های جناحی با ایجاد فضای مذاکرات سازنده در بین تشکل ها و با تاکید بر مواضع محکم و راهبردی حرکت ملی موجبات رسیدن به آرمانهای ملت بزرگ آذربایجان را فراهم آورند.

آذربایجان میلی دیرنیش تشکیلاتی به عنوان تشکیلاتی که بیشترین ساختارهای تشکیلاتی خود را در داخل سرزمینمان بنا نهاده اولویت مبارزاتی و تشکیلاتی خود را در سازماندهی هسته های دانشجویی و مردمی جهت تداوم راهبردهای مقاومت ملی و اعتراضات فراگیر قرار داده و هسته ی مقاومت دانشجویی و مردمی آذربایجان میلی دیرنیش تشکیلاتی با نگاهی آینده نگرانه مبارزه ملی را تا پیروزی نهایی ادامه خواهند داد.

به امید رهایی ملت آذربایجان از بند اسارت ملی و سیاسی

آذربایجان میلی دیره نیش تشکیلاتی (تشکیلات مقاومت ملی آذربایجان)
(AMDT)

کمیته سیاسی
آذربایجان جنوبی
27/07 فوریه

گزارش آسمک از بازداشتها در آستانه روز جهانی زبان مادری

برگرفته از: www.asmek-yeni.blogspot.com

بر اساس اخبار منتشره در رسانه ها در آستانه دوم اسفند - روز جهانی زبان مادری - احضار و بازداشت و نقض حقوق فعالان سیاسی آذربایجان ادامه دارد و نیروهای امنیتی به اعمال فشار توامان بر فعالان و زندانیان پرداخته اند. کمیته دفاع از زندانیان سیاسی آذربایجان با اعلام انزجار نسبت به شکنجه و نقض حقوق زندانیان سیاسی و عقیدتی آخرین وضعیت زندانیان آذربایجان و اعمال فشارهای غیر قانونی بر فعالان سیاسی را به اطلاع میرساند.

اورمیه: اسماعیل جوادی روزنامه نگار و عضو هیات تحریریه هفته نامه محلی فردای ما در اورمیه، روز گذشته ۲۹ بهمن توسط ماموران اداره اطلاعات شهرستان اورمیه دستگیر شد. این دستگیری بعد از ظهر دیروز یکشنبه صورت گرفت و به نظر می رسد در ارتباط با فراخوان عمومی مردم آذربایجان جهت شرکت در تظاهرات روز دوم اسفند ماه (چهارشنبه) باشد. پس از دستگیری وی نیز منزل شخصی این روزنامه نگار توسط ماموران اطلاعاتی مورد بازرسی قرار گرفته و هارد کامپیوتر وی به همراه مقادیری کتاب و جزوه توسط ماموران برده شده است. هم چنین دیروز تنی چند از کسبه راسته یکانیان اورمیه واقع در میدان مرکز دستگیر شده اند. احمد قریشی، ابوالفضل آیلو، محرم، حسین وجعفر حسینی کیا (پدر و پسر) از جمله این افراد میباشند. در همین ارتباط مغازه شخصی این افراد مورد بازرسی قرار گرفته و مقادیر زیادی وسایل شخصی آنان برده شده است. هنوز خبری از وضعیت این افراد به دست نیامده است. خدایار تیموری یکی از بازداشت شدگان روز ۲۱ آذر امسال، بعد از تحمل ۲ ماه بازداشت و زندان عصر روز پنجشنبه مورخه ۸۵/۱۹/۱۱ با حکم ۶ ماه حبس تعلیقی از زندان اورمیه آزاد شد. این دانشجوی فعال حرکت ملی آذربایجان یک بار نیز در اعتراضات خردادماه دستگیر شده بود که بعد از تحمل ۱۵ روز بازداشت آزاد گردید و متعاقب آن از دانشگاه اخراج گردید. بنا به گفته منابع موثق هادی سرخوش و ائلیاز یئکنلی دوتن دیگر از بازداشت شدگان ۲۱ آذر هنوز در زندان به سر می برند و به گفته همین منبع ائلیاز یئکنلی که در بند ۱۲ بازداشت است از شرایط روحی و جسمی خوبی برخوردار نیست.

اردبیل: داوود محمدی، حسین محمدی و پیمان بهرامی سه تن از فعالین حرکت ملی آذربایجان در تبریز و حسن اسدی فعال اردبیلی که جهت شرکت در تجمع اعتراض به نقض حقوق عباس لسانی، روز پنجشنبه ۱۹/۱۱/۸۵ به اردبیل رفته بودند هنگام تجمع اعتراضی به حکم زندان عباس لسانی و شرایط غیر انسانی نگهداری وی و عدم رعایت حقوق قانونی وی در مقابل زندان اردبیل بازداشت شدند و اکنون هیچ اطلاعی از محل نگهداری این افراد در دست نیست. همچنین عباس لسانی که در اعتراض به نقض حقوق خود دست به اعتصاب ۳۰ روزه زده بود و پس از خواهش فعالین حرکت ملی آذربایجان اعتصاب غذایی را شکست در شرایط بد جسمی به سر می برد. رقیه محمد علیزاده همسر عباس لسانی اعلام کرد که لسانی پس از اعتصاب غذای سی روزه که در اثر آن حداقل سی کیلو از وزنش کاسته شده است در شرایط بسیار وخیم جسمانی به سر می برد و نیاز فوری به پزشک و انتقال به بیمارستان دارد که مسئولین امر از این امر ممانعت می کنند. حامد لطفی که روز چهارشنبه ۸۵/۱۱/۱۱ توسط ماموران امنیتی و اطلاعاتی این شهرستان دستگیر شده بود روز چهارشنبه هجدهم بهمن ماه پس از روزها بازجویی و شکنجه در بازداشتگاه وزارت اطلاعات به قید ضمانت آزاد شد. لازم به ذکر است که ماموران امنیتی هنگام دستگیری او را به شدت مورد ضرب و شتم قرار داده بودند. دادگاه انقلاب اردبیل برای دومین مرتبه در چند ماه گذشته بهروز علیزاده فعال حرکت ملی آذربایجان را به حبس محکوم کرد. دادگاه انقلاب دوباره در یک جلسه غیر علنی و بدون حضور وکیل علیزاده را محاکمه و به تحمل یک سال حبس محکوم کرد. این جوان بیست ساله که پدرش از قربانیان جنگ هشت ساله ایران و عراق است پیش از این در جریان حوادث خرداد ماه دستگیر و به ده ماه حبس محکوم شده بود. وی در مهرماه جاری در شب عروسی خواهرش در حالی که همراه خانواده مشغول تدارکات این مراسم بود دستگیر و زندانی شد.

تبریز: حسن ارک فعال حرکت ملی آذربایجان و عضو هیات تحریریه نشریه توقیف شده شمس تبریز در آستانه مراسم روز جهانی زبان مادری در شهرهای مختلف آذربایجان، در تبریز بازداشت شد. حسن ارک ساعت ۲ ظهر روز یکشنبه

۲۹/۱۱/۸۵ در مغازه خود در پاساژ ضرغامی تبریز توسط مامورین اداره اطلاعات نیروی انتظامی به همراه یکی از مشتریان بازداشت و ماموران وی را به مقر اداره اطلاعات نیروی انتظامی بردند. تا کنون تلاش خانواده وی برای کسب خبر از وضعیت وی بی نتیجه بوده است.

شبستر: بهزاد خورشید زاده، پرویز سلطانی و قهرمان سلطانی سه دانشجوی فعال آذربایجان در شبستر روز شنبه ۱۱/۸۵/۱۵ به هنگام پخش اعلامیه به مناسبت ۲۱ فوریه (روز جهانی زبان مادری) توسط اداره اطلاعات شبستر دستگیر شدند. روز دوشنبه ۲۲/۱۱/۸۵ نیز مامورین اداره اطلاعات شبستر ضمن مراجعه به منزل بهنام نور محمدی - دانشجوی آموزشکده فنی ارومیه - وی را دستگیر و بدون کمترین توضیحی با خود بردند. خانواده نور محمدی نگران وی هستند هنوز خبری از محل نگهداری و اتهام این افراد در دست نیست.

قم: رضا درجزینی و ابراهیم کاظمی و جعفر عابدینی سه تن از فعالین حرکت ملی آذربایجان در قم توسط ماموران اداره اطلاعات قم بازداشت شدند. پس از پیگیریهای خانواده این افراد جعفر عابدینی به قید ضمانت از بازداشتگاه اداره اطلاعات قم آزاد شده است اما دو نفر دیگر در بازداشت به سر می برند. یک منبع مطلع در قم همچنین خبر از بازداشت یوسف سلیمانی از علاقه مندان فرهنگ و زبان ترکی توسط نیروهای اداره اطلاعات داده است. بنا به گفته این منبع سلیمانی بیش از چهل سال دارد و به حرفه عکاسی مشغول است. نکته قابل توجه این است که مهدی مولایی و جعفر عابدینی دو تن از فعالین ترک که در روزهای اخیر در قم بازداشت شده اند و پس از چند روز با قید ضمانت آزاد شده اند از شکنجه های جدیدی در بازداشتگاههای اداره اطلاعات می دهند. این افراد گفته اند که ماموران اداره اطلاعات آنها را مجبور به نوشتن نوبتنامه هایی کرده اند که پس از ۱۰ دقیقه حال آنها را به هم زده و باعث حالت تهوع در آنها گردیده است. پیش از این نیز اخباری از نوبتنامه اجباری نوبتنامه یامایعات شیرین که پس از نوشیدن باعث ایجاد حالت تهوع در انسان می شود از سوی تعدادی از بازداشت شدگان حوادث خرداد ماه آذربایجان منتشر شده بود که اخبار قم موارد مذکور را تایید می نماید. خبر دیگر از قم اینکه چند تن دیگر از فعالان ترک این شهر تحت تعقیب هستند، و نیروهای امنیتی با عناوین متعدد دولتی به خانه های آنها رفته و سراغ آنها را می گیرند.

اهر: سعید بیدخت در تماس با خانواده خود اظهار داشته است که به دلیل برخورد فیزیکی ماموران زندان با دیگر زندانیان حرکت ملی آذربایجان در زندان اهر - سعید محمدی - در روز ۲۳ بهمن که در مقابل چشم خانواده محمدی او را مورد ضرب و شتم قرار داده اند به اعتصاب غذای نامحدود دست خواهند زد. بیدخت همچنین گفته است در زمان ضرب و شتم سعید محمدی رئیس زندان نیز حاضر بود و صحنه را بدون اعتراض تماشا کرد. وی افزوده است: ما به صورت کتبی اعتصاب خود را به رئیس زندان اعلام و از روز ۲۴ بهمن به مدت نا معلوم تا تنبیه ماموران خاطی به اعتراض خود ادامه خواهیم داد. لازم به توضیح است که سعید بیدخت و سعید محمدی دو تن از فعالان شهر کلبر می باشند که به ترتیب به هشت و دوازده ماه حبس تعزیری محکوم شده اند. همچنین در آستانه روز جهانی زبان مادری (۲ اسفند)، اداره اطلاعات نیروی انتظامی اهر روز چهارشنبه ۲۵/۱۱/۸۵ اقدام به احضار تلفنی و تهدید فعالین حرکت ملی آذربایجان به صورت گسترده در این شهرستان نموده است. مامورین امنیتی روز چهارشنبه ۷۵ الی ۱۰۰ نفر از فعالین ترک در اهر را به اداره اطلاعات نیروی انتظامی فراخوانده اند و از آنها به زور تعهد گرفته اند تا از روز ۲۷ بهمن به بعد از اهر به مقصد تبریز یا اردبیل یا سایر شهرهای آذربایجان خارج نشوند و همچنین در روز ۲ اسفند در خانه بمانند. افرادی که حاضر به دادن تعهد نشده اند تهدید به بازداشت گردیده اند.

خوی: ابراهیم جعفر زاده فعال حرکت ملی آذربایجان درخوی و دبیر سابق سازمان غیر دولتی "اورین" خوی به اتهام شرکت در مراسم جشن روز تولد بابک خرمدین در قلعه بابک در سال ۸۴ به شعبه ششم دادگاه انقلاب تبریز احضار شد. جعفرزاده در تیر سال ۸۴ توسط ماموران اداره اطلاعات دستگیر و چندین روز در بازداشت موقت به سر برد و دادگاه انقلاب کلبر، وی را طی حکمی به ۵ ماه حبس تعزیری محکوم کرد و اکنون نیز قاضی شکوه تازه رئیس شعبه ششم دادگاه انقلاب تبریز وی را در روز ۲ اسفند جهت رسیدگی به درخواست تجدیدنظرش فراخوانده است. لازم به ذکر است که تاریخ احضار جعفرزاده (۲ اسفند) با روز جهانی زبان مادری منطبق است.

بیانیه کمیته مردمی دفاع از غرب آذربایجان در خصوص تحرکات اخیر اکراد هرگونه اقدام یا حضور مسلحانه و تروریستی اکراد در غرب آذربایجان را محکوم می کنیم

برگرفته از: Bati-azerbaycan.blogfa.com

در شرایطی که جهان بسوی گفتمانی دموکراتیک و نفی خشونت و تجاوزگری با تاکید بر حقوق انسانی در حرکت است و بر همین اساس بنا بر واقعیات سیاسی- اجتماعی جاری روزبروز بر قدرت و فراگیری حرکت‌های ملی ملت ایرانی و در رأس آن حرکت ملی آذربایجان افزوده میشود و شووینیسیم فارس سخت ترین و بحرانی ترین روزهای خود را سپری میکند، متاسفانه اقداماتی (تجاوزگرانه) و (تروریستی) از سوی گروهک‌های تروریستی اکراد میرود که منطقه حساس و (تعین کننده) غرب آذربایجان را با چالشی خشونت بار و عظیم روبرو سازد. همانگونه که اتحاد ملت آذربایجان و ملت ایرانی مطلع و مستحضرنند در روزهای اخیر چندین عمل تجاوزگرانه و نیز تروریستی از سوی اکراد در منطقه غرب آذربایجان روی داده است. از جمله میتوان به توطئه گروهک‌های تروریستی پژاک و پ.ک.ک در هفته های گذشته اشاره کرد که در پی آن اکراد با چاپ و توزیع فراوان برچسبها و آرمهای گروهک‌های تروریستی پژاک و پ.ک.ک در سطح منطقه درصدد بودند تا در شهرهای اورمیه و ماکی با براه انداختن تجمعاتی خشونت بار به تبلیغ ادعاهای ارضی خود بر غرب آذربایجان بپردازند که البته در هردو شهر آذربایجان این توطئه اکراد با درایت و اقدامات فوری فعالان حرکت ملی آذربایجان و البته دخالت نیروهای دولتی خنثی و دفع شد، شایان ذکر است اکراد هیچ برنامه ایی برای تجمع یا ایجاد تظاهرات در شهرهای کردنشین نداشتند. مورد دیگر، عمل تجاوزگرانه هفته نامه (پیام کردستان) بود که نقشه خیالی (کردستان بزرگ) را که عمدتاً در اراضی آذربایجان ترسیم شده است را در صفحه اول چاپ نمود و علناً حتی از طریق مطبوعات جمهوری اسلامی ادعاهای ارضی اکراد خیالباف را تبلیغ نمود که در این بین عدم واکنش دولت ایران نسبت به این اقدام تفرقه افکن جای تامل و سوال دارد. مورد سوم مربوط به سخنان یا به عبارتی بهتر گزاره گویی های اوجالان رهبر تروریست‌های کرد پ.ک.ک بود که آرزو کرده است شهرهای اورمیه، ماکی و کلا غرب آذربایجان دچار سرنوشتی مانند کرکوک در عراق شوند. آخرین اقدام اکراد نیز مربوط است به حمله به نیروهای سپاه پاسداران در منطقه جهنم دره خوی که در پی آن 12 نفر از کادر فرماندهی و افسرهای سپاه به شهادت رسیدند، شایان ذکر است شهداء بجز یک نفر که اهل مهاباد بود همگی از تورک ها بودند.

همه این موارد در طول 15 روز اخیر روی داده اند. حال مساله ایی که وجود دارد اینست که بنظر میرسد اکراد بار دیگر دچار اشتباهات تاریخی خود میشوند و اعمال آنها بصورت آگاهانه یا ناآگاهانه کاملاً در راستای منافع شووینیسیم فارس است، چرا که در پی اقدامات اخیر، اکنون نگرانی عمیق در بین ملت تورک آذربایجان نسبت به گروهک‌های افراطی کردی شکل گرفته است و اقدامات تجاوزگرانه و تروریستی اکراد شکاف بین دو ملت (ستم‌دیده) و (همدرد) تورک و کرد را بیشتر و بیشتر میکند و اجباراً زمینه را برای عکس‌العمل‌های ملت آذربایجان فراهم می آورد، هر چند که ملت آذربایجان تا کنون در برابر اشتباهات و اقدامات زیاده خواهانه اکراد افراطی بسیار باگذشت و عاقلانه رفتار نموده اند تا جلوی سوءاستفاده شووینیسیم فارس گرفته شود اما اعمال و سیاست‌های اکراد افراطی با ماهیت‌هایی تجاوزگرانه و تروریستی مانع از ایجاد روابط مسالمت آمیز و همدردانه تورک ها و کردها میشود و هر روز صبر و تحمل بسیاری از ملت غیور و دشمن ستیز آذربایجان که باز در برابر تهاجمات اکراد در حالتی دفاعی قرار گرفته اند بسر میرسد و خود را برای مقابله ایی برابر آماده میکنند و در همین رابطه صف بندی‌های جدیدی متناسب با اهداف و نیت اکراد در حال شکل گیری است. آنچه که پیش بینی آن زیاد سخت نیست اینست که اکراد هیچگاه به نقشه و جغرافیای خیالی خود دست نخواهند یافت و شاید در پی همین سیاست‌های کنونی که در پیش گرفته اند مجبور به دادن تاوانهایی سخت باشند، اما در این بین فرصت دیگری به شووینیسیم فارس که در لایه های حاکمیت ایران ریشه دوانیده است میدهند تا بعنوان دشمن اصلی و استعمارگر این دو ملت مظلوم با میلیتاریزه کردن منطقه غرب آذربایجان بهانه ایی برای سرکوب حرکت‌های ملی آذربایجان و کردها فراهم شود و حرکت‌های عدالت خواهانه و ملی ملت ایرانی را در آستانه انحطاط قرار دهد و یا حداقل هزینه بیشتری بر این حرکتها تحمیل شود.

(کمیته مردمی دفاع از غرب آذربایجان) ضمن تاکید بر تمامیت سرزمینی آذربایجان و حقوق انسانی و خدادادی تمامی ملل ایرانی، هرگونه اقدام و یا حضور مسلحانه و تروریستی و اقدامات تجاوز گرانه اکراد در غرب آذربایجان را محکوم مینماید و با تاکید بر (همزیستی مسالمت آمیز) و (حسن همجواری) و با تکیه بر (دردهای مشترک) ضمن دعوت از روشنفکران، گروهها و احزاب واقع بین کردی به همکاری در مقابله با شووینیسیم فارس به آندسته از اکراد افراطی و گروههای کردی که آرزوهای خیالی در سر میپرورانند نیز هشدار میدهد ملت آذربایجان قاطعانه و آگاهانه با جسارت تمام در برابر تجاوزگران ایستاده است و این مساله در حماسه هایی همچون (جنگ نقده) در اردیبهشت 1358 که به شکست مفتضحانه تجاوزگران کرد انجامید و نیز در حماسه هایی بی نظیر همچون خرداد 1385 که پیامهایی کاملا آشکار و قاطع بر تمامی دشمنان و تجاوزگران ملت آذربایجان داشت، واضح و مبرهن است.

کمیته مردمی دفاع از غرب آذربایجان شمسی 1385/12/10

آچیقلاما: سایین احوجولار دیرنیش سسی درگیسینده تشکیلاتین بیلدیری لریندن سونرا باسیلان او بیری یازیلار تشکیلاتین گوروشلرینده یئر آلیمیر باشقا یازیلارین باسیلاماسیندا یالینز آزاد اینفورماسییا گلیشمه سی ایمکانی و آیقلاما نییتی آماجلانمیشدیر. تشکیلات بو یازیلارین رد یا اونایلاماسیندا بولونمایاجادیر.
دیرنیش سسی

..... هفت قیام

هفته ای که با هفت قیام سپری شد

فرزاد صمدلی

از وظایف مهم فعالین حرکت ملی، اطلاع رسانی به جامعه بسته ای است که در محاصره پارازیتها قرار گرفته است. از روز ۲۱ فوریه (دوم اسفند) تا روز ۲۶ فوریه (هفتم اسفند ماه)، مردان و زنان رشید آذربایجان جنوبی درهفت شهر مهم سولدوز (نقده)، زنگان (زنجان)، اورمو (اورمیه)، قوشاچای (میاندوآب)، اردبیل، تبریز و تهران با شجاعتی تحسین برانگیز قدم در خیابانهای تحت کنترل آپارتاید نهادند تا از عظمت زبان مادری و نیز مظلومیت وطن مادری خود با فریاد سخن بگویند. چنین فریادهای شجاعانه ای را جز با نام "قیام" نمی توان توصیف کرد. بی شک در شرایطی که "زمزمه های فردی" قویا سرکوب میشوند هر "فریاد اجتماعی" به منزله یک قیام است .

علاوه بر این شهرها در شهرهای دیگری چون قوم (قم)، شبیستر(شبیستر)، اهر، خی یو (مشکین شهر)، خوی، ایسلام شهر (اسلام شهر)، ماراغا (مراغه)، مرند، موغان شهر (پارس آباد)، آرازباری (خداآفرین)... نیز دهها تن از فعالین یا احضار و تهدید شده و یا بصورت‌های خشونت آمیزی بازداشت شده اند. این بازداشتها در حالی انجام می شود که بخش مهمی از مطالبات بازداشت شدگان، دستیابی ملت آذربایجان به حقوق اولیه فرهنگی و مدنی است و ارتباط مستقیمی با مسایل سیاسی ندارد.

طی سال ۱۳۸۵ شمسی تعداد زندانیان حرکت ملی آذربایجان در مقایسه با سالهای قبل افزایش محسوسی یافته است. این امر نشان دهنده آن است که به رغم تشدید سرکوبها، حرکت از آنچنان حقانیت، قابلیت و جذابیتی برخوردار است که روز به روز بر نفوذ و تاثیر آن در میان افشار جامعه افزوده می شود. می توان به جرات پیش بینی کرد که در آینده نزدیک، تحصیل آرمانهای حرکت ملی آذربایجان، تبدیل به نخستین اولویت در حیات ملت آذربایجان خواهد شد .

پلاشک وقوع هفت قیام مدنی توام با سرکوب شدید در شش روز، کارنامه اجتماعی بسیار درخشانی برای حرکت ملی آذربایجان محسوب می شود. درحال حاضر در ایران، هیچ ملتی، قومی، حزبی و یا جناحی قادر به ارایه چنین کارنامه پرباری از حماسه و مقاومت نیست. اما باید اذعان کرد که این موفقیتها اگرچه شروط لازم پیروزی هستند اما برای دستیابی به غلبه نهایی کافی نیستند.

رودخانه حرکت ملی آذربایجان با قدرت و شدت در جریان است. این رودخانه باید از یکسو قلبها و مغزهای تشنه صداقت و درایت را سیراب کند و از سوی دیگر جامعه را از جهلیات و جعلیات هشتاد ساله رژیمهای آپارتاید گندزدایی نماید. چگونه می توان مانع به هدر رفتن سرمایه زلال، عظیم و نفیس حاصل از قیامهای مردمی حرکت ملی آذربایجان شد؟! انتشار شایسته خبر حوادث و تحلیل آذربایجان- محور وقایع، مهمترین فاکتورهای صیانت از خزاین اجتماعی آذربایجان است چراکه بقول عباس خان لسانی؛ "خبر، به مثابه خون حرکت ملی است." به همین دلیل فعالین حرکت ملی می بایست در تدوین، انتشار و تحلیل اخبار سلسله قیامهای اخیر آذربایجان در نهایت دقت، سرعت، صحت و پشتکار عمل کنند و با تمام وجود باور کنند که موفقیت حرکت ملی آذربایجان در گرو شکستن انحصار خبری آپارتاید از طریق نشر اخبار، ثبت تصاویر و ضبط فیلمهای مبین آرمانها و رشادتهای ملی است. اکنون ملت آذربایجان بصورتی جدی در اندرون یک مبارزه حیاتی قرار گرفته است. دست اندرکاران این "حرب مدنی" بدون توجه عمیق و دقیق به انعکاس اخبار وقایع نبردهای ملی، با مسائلی حاد ولاینحل روبرو شده، شاهد تحریف حقایق و تلقین اباطیل در ذهن مخاطبان بالقوه و بالفعل حرکت ملی از جانب شوونیزم خواهند شد. مبارز دربندها اکر آزاد بعنوان یک کارشناس علوم اجتماعی همواره بر این نکته تاکید داشت که "اساسا مهمترین نبرد حرکت ملی آذربایجان با فاشیزم در جبهه اطلاع رسانی به جامعه بسته ای است که از جانب رژیم آپارتاید در محاصره پارتیها قرار گرفته است." "بعبارتی دیگر بقول آتا تورک، "بدون مخابره، محاربه ممکن نیست!"

به همین دلیل است که شبکه های ماهواره ای، رادیوها، سایتها، وبلاکها، روزنامه ها، مجله های مستقل و همچنین خبرنگاران و نویسندگان شجاع همواره در نوک حمله رژیمهای توتالیتر و یا حامی آپارتاید قرار دارند. انتشار امواج پارازیت علیه شبکه های رادیویی و ماهواره ای مستقلی چون گوناژتی وی، فیلتر شدن سایتها تاثیرگذار، توقیف شدن جراید و نشریات و بازداشت خبرنگاران و نویسندگان، اقداماتی است که در همین راستا صورت می گیرد. طبعاً بازداشت اسماعیل جوادی این خبرنگار خبره، شجاع و مستقل اورمیه ای و یا دستگیری توام با ضرب و شتم نویسنده قدرتمند، مشهور و شریفی چون سعید متین پور در راستای فشردن گلوی منابع خبری محبوب و مشروعی است که به رغم محدودیتها و محرومیتها شدید، حتی از دستگاه عریض و طویل صدا و سیما جمهوری اسلامی نیز موفقتر عمل می کنند. توجه به این امر ضروری است که مبارزات مجدانه این دو فعال سرشناس در دو جبهه بسیار استراتژیک "اورمو"(خط اول مبارزه با نیروهای خونخوار پ.ژ.ا.ک و پ.ک.ک) و "زنجان و قزوین" (جبهه مهم مبارزه با شوونیزم فارس) بسیار ستودنی و موثر بوده است .

با اندکی تحقیق می توان دریافت که طی سالهای گذشته رژیم آپارتاید بیش از همه اطلاع رسانی و نویسندگان حرکت ملی را مورد حمله و تهدید قرار داده است .بعنوان مثال بازداشت، ضرب و شتم و شکنجه انصافعلی هدایت خبرنگار مستقل تبریزی را فراموش نکرده و نخواهیم کرد. همچنین موسسین فداکار آسمک (کمیته دفاع از زندانیان سیاسی آذربایجان) در بهار سال ۱۳۸۲ اعم از مهندس سعید نعیمی، مهندس علیرضا جوانبخت و رضا عباسی در شهرهای تهران، اورمو و زنجان بخاطر انعکاس آخرین اخبار محبوسین سیاسی آذربایجان بازداشت شدند. در همین راستا یکی از مفسرین سیاسی صدا و سیما در فروردین سال ۱۳۸۴، بعد از ارایه دو مصاحبه رادیویی در محکومیت تغییر اسامی تورکی جزایر دریای اورمیه به فارسی در کتاب درسی "جغرافیای استانی" استان آذربایجان غربی، در عرض ۴۸ ساعت از محل کار خود اخراج شد!

در این میان توزیع دهها هزار سی دی ملی حاوی سخنان صمیمی هنرمند مردمی، حجت هاشمی (معروف به بویوک آقا) در سطح اردبیل و یا توزیع نسخه های بیشمار از نشریه افشاگرانه قیزیل اوزن دانشگاه زنجان در مراغه به همت افراد غیرتمندی چون یاشار حکاک پور، داود عظیم زاده، حامد یگانه پور، مجید پژوهیام ... آنچنان دستگاه آپارتاید را دچار کابوس کرد که جمعی از مامورین خبره خود را جهت بازداشت سریع فعالین و مهار حرکت های احتمالی اجتماعی روانه شهرهای پرجمعیت و مهم اردبیل و مراغه و زنجان نمود.

طی ۵ سال گذشته شاهد تولد دهها نشریه دانشجویی و حتی شهادت جمعی از آنها بوده ایم. توقیف برخی از نشریات مستقل آذربایجانی و فشارهای شدیدی که بر بعضی از آنها همچون دیلماج و نوید آذربایجان وارد آمده تنها بخاطر تلاش صادقانه مدیران مسئول این نشریات در راستای اطلاع رسانی مسئولانه به ملت آذربایجان بوده است.

شاید باور کردن این امر اندکی مشکل باشد که به هنگام تجمع چهاردهمین سالگرد نسل کشی خونین خوجالی در (قوم) قم، هرفردی که در برابر صحن مطهر حضرت معصومه با موبایل صحبت می کرد بلافاصله دستگیر می شد. در واقع امروز در میدان آستانه، یکی از معمولترین وسایل ارتباطی روز، تبدیل به یکی از خطرناکترین سیستم های اطلاع رسانی برای رژیم آپارتاید شده بود. فراموش نکنیم که طی سلسله قیام های ضد آپارتاید اردیبهشت و خرداد ماه گذشته، یکی از دلایل اصلی دستگیری جمعی از فعالین سرشناس حرکت ملی آذربایجان همچون مهندس حسن راشدی و وکیل صالح کامرانی، فعالیتهای شجاعانه آنها در زمینه انعکاس اخبار وقایع خونین آذربایجان به جهان آزاد بود. در همین راستا حتی زنان فداکاری چون مینا کامرانی و رقیه لسانی بارها از سوی نهادهای اطلاعاتی و یا امنیتی تهدید شدند تا از گفتگو با خبرنگاران در خصوص اوضاع همسرانشان خودداری کنند.

این قبیل تهدیدها حتی بصورت جنون آمیزی شامل حال همه خانواده های شهدا، مفقودین و مجروحین سلسله قیام های ضد آپارتاید بهار سال ۱۳۸۵ نیز گردید. چه پدران و مادران و چه همسران و فرزندان که در سکوتی خفقان آور برای جگر پاره های خود گریستند و و قادر به انعقاد مجالس ترحیم نیز در مساجد نشدند!

حتی رژیم آپارتاید قبل از قیام های زنجیره ای بهار گذشته، در زمستان سال ۱۳۸۴ مجالس ترحیم مرحوم پروفیسور دکتر محمدعلی فرزانه و همزرم عزیزمان مرحوم سهند افشاری را در چنبره تنگ امنیتی خود گرفت و خانواده های صبور و محترم آنان را تحت تهدید و تضییق شدید قرار داد. هدف از این اقدامات ممانعت از جلب توجه افکار عمومی به اخبار ملی این دو مجلس ترحیم بود.

فعالین عرصه های خبری آپارتاید بخوبی می دانند که:

اگر خبر حادثه ای بسیار بزرگ، کوچک منتشر شود آن حادثه در عرصه افکار عمومی بسیار کوچک و کم اهمیت تلقی خواهد شد و اگر خبر حادثه ای بسیار کوچک، بزرگ منتشر شود آن حادثه در گستره افکار عمومی بسیار بزرگ و تاثیرگذار محسوب خواهد شد. فلذا جهت خنثی سازی توطئه تحریف اخبار، همه فعالین و حتی سمپاتیتهای حرکت، هرچند بصورت آماتور، می باید در قالب خبرنگاران افتخاری، این وظیفه خطیر ملی را عهده دار شوند و با چشمهای تیزبین و گوشهای حساس خود مترصد رصد اخبار مرتبط با حرکت ملی آذربایجان باشند.

اما باید بپذیریم که نشر اخبار هرچند دقیق، سریع و صحیح قادر به تعیین تکلیف چگونگی فهم و درک مخاطبین نخواهد شد. اینجا است که حرکت ملی آذربایجان نیازمند قلمهای قدرتمندی است که با تحلیلها و تفسیرهای قوی و غنی خود، چگونگی و چرایی تحولات را توضیح دهند و سبب تنویر افکار عمومی داخل و خارج کشور گردند.

مثلا خبر کذب سایت بازتاب در تمسخر و کم اهمیت جلوه دادن تظاهرات جمع کثیری از فعالین حرکت ملی آذربایجان علیه جنایات ارامنه، در برابر سفارت ارمنستان در تهران و نیز شورای خلیفه گری ارامنه در تبریز در تاریخ 26 فوریه، نشان دهنده اهمیت جدی این تجمعات اعتراض آمیز از دیدگاه فاشیزم آریایی است. بنابراین رژیم آپارتاید به دلیل "عجز در انکار" می کوشد تا اصل و دامنه خبر را تضعیف و تحقیر کند.

درواقع شوونیزم بخوبی دریافته که حرکت ملی آذربایجان قادر به تثبیت مناسبت های تقویم ملی خود، در حافظه ملت هوشمند آذربایجان شده است. علاوه بر برگزاری سالانه قورولتاهای عظیم قلعه بابک، مراسم های ۲۱ آذر، سالگردهای شهادت ستارخان و باقرخان... شاهد مثال این ادعا، همین تظاهرات های روز جهانی زبان مادری و نیز سالگرد نسل کشی خونین خوجالی است که به رغم همه خطرات ممکن، تقریبا هر سال بنحوی از انحاء گرمی داشته شده اند. در رابطه با گرامیداشت یاد شهدای ملت آذربایجان در ۲۶ فوریه می توان گفت که نخستین مجالس یادبود عمدتا در مساجد و سالن های سخنرانی انجام می شد. اما از سال ۱۳۸۳، خیابان های روبروی سفارت ارمنستان در تهران و یا شورای خلیفه گری ارامنه در تبریز محل تجمع معترضین به جنایات وحشیانه داشناکها و نیز مناسبات حسنه رژیم تهران با رژیم داشناک ایروان می باشد. بلاشک تجمع ششم اسفند ماه قم و نیز هفتم اسفند ماه در تبریز و اهر در سال گذشته، عقبه اجتماعی تجمعات امروزین است. شرط نخست تکرار شکوه مندرت چنین تجمعاتی در سال های آینده، انتشار اخبار، خاطرات، گزارشها، تصاویر و فیلم های قیام های مردمی آذربایجان بصورتی دقیقتر، سریعتر و با کیفیت بیشتر است.

این قبیل اخبار، تصاویر و فیلمها را می توان تحت عنوان عصاره و خلاصه حماسه های حرکت ملی آذربایجان و به مثابه شلیک اشعه متراکم لیزر به تومور بدخیم آپارتاید دانست. وقتی که در محاصره تاریکی مطلق قرار گرفته ایم جستن هر جرقه ای، روشن شدن هر شمعی و افروختن هر مشعلی، تلاشی بسیار مهم است. برخی فقط از تاریکی خواهند نالید و برخی قبل از مرگ از شدت ترس انتحار خواهند کرد. آنهایی پیروزند که شجاعانه و مدبرانه به دنبال راههای چاره اند. بی تردید من و تو نیز همچون یاران دربندمان، روزی مجبور خواهیم شد که آتش دانائی رهایی بخش سرزمین آتشها را در کف دستهایمان، برای رهایی ملت مظلوممان بیفروزیم و تا درون دخمه های تاریک، متعفن و سرد آپارتاید به پیش رویم. برای مقاومت در چنین روزهای خطیری باید که مهیا شد!

..... یو. ائن. پی. او.....

گوئی آذربایجان تمثیل اولونمایان ملت لر مجلسینه عضو اولوب.

www.voanews.com/azeri آلینمیشدیر

بیرلشمیش ملت لر تشکیلاتی نین انسان حاقلاری شوراسی یانیندا فعالیت گوسترن تمثیل چیلییی اولمایان ملت لر مجلسینده گوئی آذربایجانین عضولویو حلینی تاپیب. بو باره ده آمریکانین سسینه گوئی آذربایجان ملی اوپانیش حرکاتی نین اروپا تشکیلاتیندان معلومات وئریب لر. فوریه نین 1 دن ایشینه باشلایان بروکسل ده کئچیریلن مجلس ده گوئی آذربایجان تمثیل ائدن دکتر ماحمود علی چهرگانلی ایراندا یاشایان آذربایجانلیلارین مدنی، دیل حوقلارینین پوزولماسی باره ده معلومات وئریب و گوئی آذربایجانلیلارین سمبولونو مجلسه تقدیم ائدیب. ماحمود علی چهرگانلی مجلسده گوئی آذربایجانلیلارین حرکات بایراغینی سمبول اولراق تقدیم ائدیب. جناب چهرگانلی نین سوزلرینه گوره بو عضولوک له گوئی آذربایجانلیلارین ملت اولراق آدی، دیلی، یاشادیقلاری جغرافی مکان و سایر ایندیه کیمی تثبیت لنمه میش مسئله لر ئوز حلینی تاپیر.

یو. ائن. پی. او. دا نه لر اولدو؟

مهران بهاری

www.baybak.com آلینمیشدیر

گنچه نلرده گوئی آذربایجانین یو. ائن. پی. او. تشکیلاتینا تمثیل ائدیلمه یه ن بیر میللت اولراق قبول اولوندوغو سالیغی (خبری) یابیلدی. نورمال قوشوللاردا (شرطلرده)، بنله بیر اولوسلارآراسی اورگوته (تشکیلاتا) اوپه لیبنین، تورک خالقیمیزین میللتله شمه سوره جی و گوئی آذربایجانین میلی حاقلاری اوغروندا آپاردیغی ساواشیمینین دونیا چاتدیریلماسی آپیسیندان سئویندیریجی بیر سالیق (خبر) اولدوغو کسیندیر. آما بو اولایلا ایلگیلی بیر سیرا نوقطه لر، اوزه للیکله بو اوپه لیبی گنچه کله شدیره ن گاموح ادلی سیاسی تشکیلاتین گوسته ردییی داورانیشلار و مودافیعه ائتدییی دوشونجه لر، اوزوله ره ک دورومون چوخ دا سئوینه جک بیر یانی اولمادیغینی اورتایا چیخارمیش و بوتون اولایی کؤلگه له میشدیر.

یو.ا.ن.پی.او. نون آنا صحیفه سینده بو اؤرگوته یئنیجه قبول ائدیلمیش آلتی اویه (عضو) حاققیندا بیلگیلر وئریلیر. بو اویه لره ایران کوردوستانی و گونئی آذربایجان دا داخیلیدیر. بو ایکی یئنی عضو حاققیندا وئریله ن آچیقلامالاری قارشیلانمیشدیراندا، گونئی آذربایجانلا ایلگیلی وئریله ن بیلگی و آچیقلامالار، سؤزون گئرجک آنلامیندا اوتانج وئریجی، ایسکاندال و ایفتیضاحدیر. بنله بیر آچیقلاما یازیسی، تکجه و تکجه تورک خالقی و گونئی آذربایجان ین دئموکراتیک موحدایله سی تاممن طرفیندن حاضیرلانمیش اولابیلر. اورادا تورک خالقی و گونئی آذربایجان ین میلی دئموکراتیک موحدایله سی تاممن گورمه زدن گلینه ره ک تحریف ائدیلب و بوتونویله بیر پان ایرانیست دئهنیتله آچیقلامالار یو.ا.ن.پی.او. نون صحیفه سینده وئریله ن ایلك آچیقلامالار بنله دیر:

www.unpo.org

Iranian Kurdistan: Since Iranian authorities annexed the Republic of Mahabad (Kurdistan) in 1946, the aspirations for autonomy and self-rule amongst Iran's Kurdish population has been systematically repressed. The Democratic Party of Iranian Kurdistan works to promote their national rights, and aspires to a Federal and Democratic Iran with equal respect for all Iran's minority communities

Southern Azerbaijan: Working towards improving the conditions of all minorities living within Iran, the Southern Azerbaijan National Awakening Movement (SANAM) represents its Azeri population, the largest minority community living within Iran, and advocates a peaceful transition towards democracy in Iran

ده بیشلیمیش یازی

Southern Azerbaijan – Working towards improving the conditions of all minorities within Iran, the Southern Azerbaijan National Awakening Movement (SANAM) represents the Azerbaijani Turks living in north-western Iran, and is at present engaged in a peaceful and civil struggle in pursuit of their right to self-determination

اساس مساله: توتالیتئر هوسلر، آنتی دئموکراتیک یؤنته ملر، لومپن ادبیات گاموح، یو. ا.ن. پی. او. یا عضو اولماغی، باشقا چوخلو اولایدا یاپدیغی تکین، اؤز لیدئرینی تورک خالقینین لیدئری، اؤز بایراغینی گونئی آذربایجانین میلی بایراغی و گاموحون اؤزونو ده گونئی آذربایجانین تک تمثیلچسی اولاراق گوسته رمک و تثبیت ائتمک اوچون قوللانمیشدیر. بو ایسه بوتون ماجرایا کؤلگه سالان و اونو اوزوله جک بیر گلشمه اولماغا مجبور ائده ن باشلیجا عامیلدیر.

۱- کوردوستان بؤلومونده کورد خالقینین آدی "کورد"، گونئی آذربایجان بؤلومونده ایسه تورک خالقینین آدی "آذری" اولاراق گئچیر. گاموحون یاپدیغی آچیقلامالاردا ایسه خالقیمیزدان "گونئی آذربایجان تورک میلیتی" اولاراق سؤز ائدیلمیر. دوغرو یاخلاشیم: خالقیمیزین میلی آدی، نه آذری و نه گونئی آذربایجان تورک میلیتی دئیلمیر. ان بؤیوک بؤلومو گونئی آذربایجان، اؤته کی بؤلوملری ایسه گونئی و هابنله قوزی دوغو ایراندا یاشایان خالقیمیزین میلی آدی، تکجه "تورک" دور.

۲- کوردوستان بؤلومونده کورد خالقینین دؤولته شدییینی وورقولماق اوچون، ماهاباد جومهوریتیندن (Republic of Mahabad (Kurdistan)) دانیشیلیر، آذربایجان بؤلومونده نه قاجار تورک دؤولتینین بیخیلیشی، نه ده آذربایجان میلی حؤکومتیندن آد آپاریلیر.

دوغرو یاخلاشیم: تورک خالقینین دؤولته شمه گئچمیشی، گله نه یی و بیلینجینه صاحب اولدوغونو، فارس فاشیزمی طرفیندن بونلارین یوخ ائدیلمک ایسته ندییینی آلتینی جیزماق گره کیر. بونون اوچون، تورک خالقینین ۱۹۲۵ عسکری کودتاسینا دک قاجار دؤولتی سیماسیندا ایرانا حاکیم اولدوغو، او دؤولت بیخیلانان قیسسا بیر سوره سونرا دا گونئی آذربایجاندا اؤز میلی دؤولتینی، "آذربایجان میلی حؤکومتی" نی قوردوغو وورقولانمایدیر.

۳- کوردوستان بؤلومونده، ایرانین کوردوستان ماهاباد جومهوریتینی ایلقاق (دولایسی ایله ایشغال) ائتدییی سؤیله نیر. گونئی آذربایجان بؤلومونده ایسه آذربایجان میلی حؤکومتی تورپاقلارینین ایلقاق یا دا ایشغال ائدیلمیشدن سؤز ائدیلمیر.

دوغور یاخلاشیم: آذربایجان میلی حؤکومتی، تهرانا یاپدیغی آنلاشمالارا رغمن، پهلوئی اوردوسونون گونئی آذربایجان ائتدییی هوجومو و ایشغالیندان سونرا اورتادان قالدیرلمیشدیر. دولایسی ایله بو تاریخدن سونرا، گونئی آذربایجان ایشغال آلتیندا بیر اولکه کیمی ده ره ندریلمه لیدیر.

٤ - كوردوستان بۇلوموندا كوردلارنى مىللىي ھاقارەت (National Rights) دانىشىلىرى. آذربايجان بۇلوموندا آذربايجانلىق ھاقارەت (Minority Community) دانىشىلىرى بىلەن بىرگە، كوردلار بىر مىللەت، كوردلار بىر مىللەت، كوردلار بىر مىللەت (Living within Iran) گۈستە رېلېر.

دوغرو ياخلاشىم: ايراندا مىللىي مەسئەلە، تەخرىف ئەندە رەك آذربايجانلىق ھاقارەت كاتتەقورىسىنە سوخماق، مۇنخەرىف بىر گۇرۇش و پان ايرانىست بىر تەبىرىدېر. تۇرك خەلقى آذربايجانلىق دىئېلېدېر، بو اۆلكە و اھالىسىنى اولوشدوران اساس مىللەتلەرنى بېرى و ان بۇيۇدور. تۇرك خەلقىنى ساواشىمى دا آذربايجانلىق ھاقارەت اوچون ياپپان بىر مۇجەدىلە دىئېلېدېر، مىللىي ھاقارەت (اۆزۈنۈ يۇنە تەمە، اۆز گەلە جە يىنى بىلە مە) اوغروندايدېر.

٥ - كوردوستان بۇلوموندا كوردلارنى ايراندا سىستېماتىك بىر شەكىلدە باسقۇچتا (Systematically Repressed) يازىلىرى. گۇنئى آذربايجان بۇلوموندا ايسە تۇرك خەلقىنى باسقۇچتا آلتىندا توتۇلدوغوندا سۇز ائىلەمە يىب، تەكجە ياشادىغى قوشۇلارنى ايبىلە شەدىرلەمە سى (Improving the conditions) ايسە نىلېر.

دوغرو ياخلاشىم: ايراندا تۇرك خەلقىنى چۇخ يۇنلو و سىستېماتىك آسىمىلاسىيون و آرتان ھەر طرفلى سىياسى-فەرنىگى باسقۇچلاردا مەروۇس قالدىغى، بوتۇن مىللىي ھاقارەت تاپدالاندىغى گۇرچە يى وورقۇلانمايدېر.

٦ - كوردوستان بۇلوموندا كورد خەلقىنى مۇختارىيەت و اۆزۈنۈ يۇنە تەمە ھاقىقىدان (Autonomy and Self-Rule) دانىشىلىرى. آذربايجان بۇلوموندا بۇلاردان اثر يۇخ، يۇرنە ايرانىن دىمۇكراسىيە گۇچىشىدن (Transition Towards Democracy in Iran) دانىشىلىرى.

دوغرو ياخلاشىم: ايراندا تۇرك خەلقى و گۇنئى آذربايجانلىق مىللىي ھاقارەت اوغرونداكى ساواشىمى، ايرانىن دىمۇكراسىيە گۇچىشى كىمى، نە اولدوغۇ بللى اولمايان بىلر سىز (مۇبەھ) اماجلار اوچون دىئېلېدېر. تۇرك خەلقى و گۇنئى آذربايجانلىق ساواشىمى، ايكى تەمەل ھاق، "اۆزۈنۈ يۇنە تەمە" "ايدارە ائتەمە" و "اۆز گەلە جە يىنى بىلە مە" ھاقارەت اوغروندايدېر.

٧ - كوردوستان بۇلوموندا فەدئىرال و دىمۇكراتىك بىر ايران (Federal and Democratic Iran) ايسە نىلدىيىندىن سۇز ائىلېر. گۇنئى آذربايجان بۇلوموندا نە فەدئىرالىسىم و نە دىمۇكراتىكلە شەمە دن سۇز ائىلېمىر، تەكجە ايرانىن دىمۇكراسىينىن گەلمە سىندن (Democracy in Iran) دانىشىلىرى.

دوغرو ياخلاشىم: اۆزۈنۈ يۇنە تەمە و اۆز گەلە جە يىنى بىلە مە ھاقارەتنىن فەدئىرال، كۇنئى فەدئىرال و يا باغىمىسىز دۇولت سۇچە نە كلرندىن ھانسىسى ایلە گۇرچە كلە شە جە يى؛ دوروما گۇرە دە يىشە بىلە ن و فرقلى سىياسى تەشكىلاتلارنى مۇنەسە يە جە يى آلترناتىولر دېر. بۇلارنىن آراسىندا ايسە فەدئىرال و دىمۇكراتىك بىر ايرانى ياراتماق، تۇرك خەلقى و گۇنئى آذربايجانلىق ايسە كلرئىن مۇنەمۇمۇ اولراق قۇئىد ائىلە بىلە ر.

٨ - گامۇھون مۇنەسە يىب و يو ائىن پى او يا دا سۇندوغۇ گۇنئى آذربايجان خەرىطە سى، يانلىشىدېر. بو خەرىطە نىن ان اۇنە مىلى قۇصۇرۇ، گۇنئى آذربايجانلىق تەھران اوستانىندا قالان تورپاقلارنى، كنىفى اولراق آذربايجاندان آيىرماسى و فارسىستانا ئۇرەمە سىدېر. بو گىرىشىم، دىمۇقرافىك و تارىخى گۇرچەك و فاكئتلارلا ضىد اولماقلا بىرلىكىدە سىياسى آچىدان دا سۇن درجە ضررلىدېر. ياخىن گۇچىشىدە مۇشرۇطىيەت، خىيابانى، مىللىي ھۇكۇمەت و شەرىئەتدارى تەجرۇبە لرىندە دە گۇرۇلدو يو كىمى، تەھران بوتۇنۇ بىلە و يا قىسمن آذربايجانلىق كۇنئىرولونا گۇچەمە زسە، تۇرك خەلقى و گۇنئى آذربايجانلىق ائىدىيە ھۇچ بىر باشارى و ھاق، قالىجى اوللانماز و ھەر آن يۇخ ائىلەمە يە مۇھۇمدور. گۇنئى آذربايجانلىق اۆز ھاقارەتنى قاووشماسى تەكجە و تەكجە تەھرانلىق گۇنئى آذربايجانلىق تەكئىنە داخىل ائىلەمە سى و بىلە جە آذربايجان دۇولتىنىن بو شەھەر اوزرىندە ھاكىمىيەت ساغلاماسى ایلە مۇمكۇندور و قاراتتى ائىلە بىلە ر.

دوغرو ياخلاشىم: تەھران، ايرانىن باشكندى، بىر آذربايجان و يارى تۇرك-يارى فارس بىر شەھەر دېر. بوراسى ان آذربايجانلىق ايكى تۇرك دۇولتىن باشكندى اولدور. دولابىسى ایلە تەھران پالىغى (كلان شەھرى) و تەھران اوستانىنىن تۇركلەرە مۇسكون اولان اۇتە كى بۇلگە لرى، گۇنئى آذربايجان تورپاقلارنى داخىلدېر.